

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
(δέκατο πενταμελές τμήμα)

της 10ης Μαρτίου 2021 *

«Προσφυγή κατά παραλείψεως και προσφυγή ακυρώσεως – Δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών – Εναρμονισμένη χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz – Πανευρωπαϊκά συστήματα παροχής κινητών δορυφορικών υπηρεσιών (MSS) – Απόφαση 2007/98/ΕΚ – Εναρμονισμένη διαδικασία επιλογής των φορέων εκμετάλλευσης – Άδειες προς τους επιλεγέντες φορείς εκμετάλλευσης – Απόφαση 626/2008/ΕΚ – Πρόσκληση προς ενέργεια – Απουσία προηγούμενης όχλησης – Θέση της Επιτροπής – Απαράδεκτο – Άρνηση ενέργειας – Πράξη μη δεκτική προσφυγής – Απαράδεκτο – Αρμοδιότητα της Επιτροπής»

Στην υπόθεση T-245/17,

ViaSat, Inc., με έδρα το Carlsbad, Καλιφόρνια (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τους E. Righini, J. Ruiz Calzado, P. de Bandt, M. Gherghinaru και L. Panepinto, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από το

Βασίλειο των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενο από την M. Bulterman,

και από την

Eutelsat SA, με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους L. de la Brosse και C. Barraco-David, δικηγόρους,

παρεμβαίνοντες,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον G. Braun, την L. Nicolae και τον V. Di Bucci,

καθής,

υποστηριζόμενης από την

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

EchoStar Mobile Ltd, με έδρα το Δουβλίνο (Ιρλανδία), εκπροσωπούμενη από τον A. Robertson, QC,

και από την

Inmarsat Ventures Ltd, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους C. Spontoni, B. Amory, É. Barbier de La Serre, δικηγόρους, και την A. Howard, barrister,

παρεμβαίνουσες,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 265 ΣΛΕΕ με αίτημα να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή παρέλειψε παρανόμως να λάβει ορισμένα μέτρα στο πλαίσιο της εναρμονισμένης εφαρμογής των κανόνων σχετικά με την παροχή κινητών δορυφορικών υπηρεσιών (MSS) στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz και, επικουρικός, προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση των από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 απαντητικών επιστολών της Επιτροπής κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια που της απηύθυνε η προσφεύγουσα,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους M. van der Woude, Πρόεδρο, A. Kornezov, E. Buttigieg (εισηγητή), K. Kowalik-Bańczyk και G. Hesse, δικαστές,

γραμματέας: B. Lefebvre, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Ιουνίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

I. Το νομικό πλαίσιο και το ιστορικό της διαφοράς

- 1 Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική διαχείριση και χρήση του ραδιοφάσματος μέσω του συντονισμού των εθνικών πολιτικών και, κατά περίπτωση, μέσω της εναρμόνισης των όρων διαθεσιμότητας και χρήσης του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσαν την απόφαση 676/2002/ΕΚ, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με ένα κανονιστικό πλαίσιο για την πολιτική του ραδιοφάσματος στην Ευρωπαϊκή [Ένωση] (απόφαση ραδιοφάσματος) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 1).
- 2 Εκτιμώντας ότι η σύγκλιση στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών, των μέσων επικοινωνίας και των τεχνολογιών της πληροφορίας σημαίνει ότι όλα τα δίκτυα και οι υπηρεσίες μετάδοσης θα πρέπει να διέπονται από ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν σειρά οδηγιών σχετικά με τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Το κανονιστικό αυτό πλαίσιο αποτελείται, μεταξύ άλλων, από την οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 21), και

- την οδηγία 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33).
- 3 Το κανονιστικό αυτό πλαίσιο επικαιροποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό με την οδηγία 2009/140/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 37).
  - 4 Με την απόφαση 2007/98/EK, της 14ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με την εναρμονισμένη χρήση ραδιοφάσματος στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για την υλοποίηση συστημάτων που παρέχουν κινητές δορυφορικές υπηρεσίες (ΕΕ 2007, L 43, σ. 32, στο εξής: απόφαση εναρμόνισης), η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε εναρμόνιση των όρων χρήσης και διαθεσιμότητας της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την υλοποίηση συστημάτων που παρέχουν κινητές δορυφορικές υπηρεσίες (MSS).
  - 5 Προκειμένου να διευκολύνουν την ανάπτυξη ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς για τις MSS στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να εξασφαλίσουν τη βαθμιαία κάλυψη όλων των κρατών μελών, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν, βάσει του άρθρου 95 ΕΚ (νυν άρθρου 114 ΣΛΕΕ), την απόφαση 626/2008/EK, της 30ής Ιουνίου 2008, για την επιλογή και αδειοδότηση συστημάτων που παρέχουν κινητές δορυφορικές υπηρεσίες (MSS) (ΕΕ 2008, L 172, σ. 15, στο εξής: απόφαση MSS).
  - 6 Ασκώντας τις αρμοδιότητες που της έχουν ανατεθεί δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 3, της απόφασης MSS, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2011/667/ΕΕ, της 10ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τους τρόπους συντονισμένης εφαρμογής των κανόνων επιβολής όσον αφορά τις κινητές δορυφορικές υπηρεσίες (ΚΔΥ) (ΕΕ 2011, L 265, σ. 25, στο εξής: εκτελεστική απόφαση).
  - 7 Με πρόσκληση υποβολής αιτήσεων, της 7ης Αυγούστου 2008, για πανευρωπαϊκά συστήματα που παρέχουν κινητές δορυφορικές υπηρεσίες (MSS) (ΕΕ 2008, C 201, σ. 4), η Επιτροπή κίνησε διαδικασία επιλογής, όπως προβλέπεται στον τίτλο II της απόφασης MSS.
  - 8 Μετά το πέρας της επίμαχης διαδικασίας επιλογής, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2009/449/EK, της 13ης Μαΐου 2009, σχετικά με την επιλογή φορέων εκμετάλλευσης πανευρωπαϊκών συστημάτων που παρέχουν κινητές δορυφορικές υπηρεσίες (ΚΔΥ) (ΕΕ 2009, L 149, σ. 65, στο εξής: απόφαση επιλογής), με την οποία επέλεξε δύο υποψηφίους: την Inmarsat Ventures Ltd (στο εξής: Inmarsat) και τη Solaris Mobile Ltd (νυν EchoStar Mobile Ltd, στο εξής: EchoStar), παρεμβαίνουσες στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
  - 9 Η προσφεύγουσα, ViaSat, Inc., αυτοπροσδιορίζεται ως εταιρία η οποία παρέχει ευρύ φάσμα λύσεων επικοινωνίας που απευθύνονται σε επιχειρήσεις, ιδιώτες και κυβερνήσεις. Παρέχει επί του παρόντος υπηρεσίες σύνδεσης μέσω δορυφόρου στις Ηνωμένες Πολιτείες και επιθυμεί να παράσχει, μεταξύ άλλων, το ίδιο είδος υπηρεσιών, μέσω κοινής επιχείρησης την οποία συνέστησε το 2016 με την Eutelsat SA, παρεμβαίνουσα στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της προσφεύγουσας, σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς και στους κύριους αεροδιαδρόμους μεταξύ Βόρειας Αμερικής και Ευρώπης.

- 10 Η Inmarsat, ένας από τους φορείς που επελέγησαν κατά το πέρας της διαδικασίας κοινής επιλογής για την παροχή MSS, ανέπτυξε σύστημα που καθιστά δυνατή την παροχή υπηρεσιών σύνδεσης επί των αεροσκαφών εν πτήση πάνω από την Ευρώπη μέσω συστήματος που καλείται European Aviation Network (στο εξής: σύστημα EAN), το οποίο λειτουργεί με τη συνδρομή χερσαίων σταθμών και δορυφορικών στοιχείων.
- 11 Η Inmarsat ζήτησε από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές (στο εξής: EPA) τις αναγκαίες άδειες για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN με τη χρήση των συχνοτήτων που της είχαν εκχωρηθεί με την απόφαση επιλογής.
- 12 Στις 2 Αυγούστου 2016, η προσφεύγουσα απηύθυνε στην Επιτροπή επιστολή με την οποία της ζητούσε να ενεργήσει προκειμένου να εμποδίσει τις EPA να χορηγήσουν στην Inmarsat άδειες για τη χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την υλοποίηση του συστήματος EAN χωρίς να έχει προηγηθεί νέα πρόσκληση υποβολής αιτήσεων σύμφωνα με διαδικασία κοινής επιλογής, όπως προβλέπεται στα άρθρα 3 έως 6 της απόφασης MSS, προκειμένου να διασφαλιστεί εναρμονισμένο αποτέλεσμα. Συναφώς, υποστήριξε, κατ' ουσίαν, ότι το εν λόγω σύστημα αποτελούσε μια εντελώς νέα χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, καθόσον επεδίωκε σκοπούς θεμελιωδώς διαφορετικούς από εκείνους που είχαν προβλεφθεί με την εν λόγω απόφαση και στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας κοινής επιλογής, ήτοι την παροχή πανευρωπαϊκών MSS καθολικής σύνδεσης.
- 13 Με επιστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 31ης Οκτωβρίου 2016, η Επιτροπή απάντησε στην από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της προσφεύγουσας, επισημαίνοντας ότι δεν είχε εκδώσει καμία απόφαση σχετικά με αίτηση χορήγησης αδειας χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για MSS από έναν από τους επιλεγέντες φορείς, το δε ζήτημα αυτό έπρεπε, «εν πάση περιπτώσει», να εξεταστεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.
- 14 Η προσφεύγουσα, επειδή δεν ικανοποιήθηκε από την απάντηση της Επιτροπής της 31ης Οκτωβρίου 2016, απέστειλε στις 22 Δεκεμβρίου 2016 επιστολή με την οποία της ζήτησε να λάβει θέση κατόπιν της πρόσκλησης που της απηύθυνε με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της, προκειμένου να εκπληρώσει την υποχρέωση ενέργειας που υπείχε βάσει του άρθρου 17 ΣΕΕ, του άρθρου 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, καθώς και της αιτιολογικής σκέψης 22 της απόφασης MSS, του άρθρου 5, παράγραφος 2, καθώς και των αιτιολογικών σκέψεων 24 και 35 της οδηγίας για την αδειοδότηση και του άρθρου 19 της οδηγίας-πλαisiού.
- 15 Η Επιτροπή απάντησε στην από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της προσφεύγουσας με επιστολές της 14ης και της 21ης Φεβρουαρίου 2017.
- 16 Με την από 14ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολή της, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι, όπως είχε ήδη αναφέρει στην προσφεύγουσα με την από 31ης Οκτωβρίου 2016 επιστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δεν είχε εκδώσει καμία απόφαση σχετικά με αίτηση χορήγησης αδειας χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τα συστήματα παροχής MSS από έναν από τους επιλεγέντες φορείς, το δε ζήτημα αυτό έπρεπε, «εν πάση περιπτώσει», να εξεταστεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Επιπλέον, επισήμανε, αφενός, ότι, μολονότι παρακολουθούσε την εξέλιξη των αγορών και το σχετικό ρυθμιστικό πλαίσιο, ιδίως στο πλαίσιο της επιτροπής επικοινωνιών και της ομάδας εργασίας της εν λόγω επιτροπής για τις MSS, τα εκτελεστικά μέτρα που αφορούσαν τα συστήματα παροχής των MSS και των φορέων τους λαμβάνονταν σε εθνικό επίπεδο και, αφετέρου, ότι απλώς διευκόλυνε τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση. Προσέθεσε ότι δεν εξεταζόταν κανένας επαναπροσδιορισμός του προβλεπόμενου στην απόφαση MSS σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz και ότι η

ίδια δεν είχε εντοπίσει καμία περίπτωση ικανή να προκαλέσει την κίνηση διαδικασίας λόγω παραβάσεως κατά κράτους μέλους εξαιτίας των πραγματικών ή πιθανών εθνικών μέτρων στον τομέα που διέπεται από την απόφαση MSS, σε σχέση με την άσκηση από τις εν λόγω εθνικές αρχές των λειτουργιών τους αδειοδότησης και εκτέλεσης, κατ' εφαρμογήν της απόφασης αυτής.

- 17 Με την από 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολή της, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο δεν της παρείχε συναφώς ειδική αρμοδιότητα και ότι, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να ενεργήσει προκειμένου να λάβει απόφαση με την οποία θα εμποδιζόταν ένα κράτος μέλος να χορηγήσει στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz προκειμένου να παρέχει λύσεις αέρος-εδάφους για υπηρεσίες σύνδεσης εν πτήση.

II. Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Απριλίου 2017, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 18 Ιουλίου 2017, η Eutelsat ζήτησε να παρέμβει υπέρ της προσφεύγουσας. Με διάταξη της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε την παρέμβαση αυτή. Η Eutelsat κατέθεσε το υπόμνημά της και οι κύριοι διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επ' αυτού εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Αυγούστου 2017, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζήτησε να παρέμβει υπέρ της προσφεύγουσας. Με απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2017, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε την εν λόγω παρέμβαση. Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών κατέθεσε το υπόμνημά του και οι κύριοι διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επ' αυτού εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 21 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 22 Αυγούστου και στις 23 Αυγούστου 2017, αντιστοίχως, η Inmarsat και η EchoStar ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής. Με διατάξεις της 11ης Οκτωβρίου 2017, ο πρόεδρος του δεύτερου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε τις εν λόγω παρεμβάσεις. Η Inmarsat και η EchoStar κατέθεσαν τα υπομνήματά τους και οι κύριοι διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επ' αυτών εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 22 Η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Eutelsat, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να διαπιστώσει την παράλειψη της Επιτροπής,
  - επικουρικώς, να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την απόφαση της Επιτροπής που περιέχεται στις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της,
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 23 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την EchoStar και την Inmarsat, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή κατά παραλείψεως ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη,

- να απορρίψει την προσφυγή ακυρώσεως ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη,
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 24 Με απόφαση της 10ης Απριλίου 2019, το δεύτερο τμήμα του Γενικού Δικαστηρίου (παλαιά σύνθεση) αποφάσισε να αναστείλει την εκδίκαση της υπό κρίση υπόθεσης, βάσει του άρθρου 69, στοιχεία α' και δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της υπόθεσης C-100/19. Δεδομένου ότι η απόφαση Viasat UK και Viasat (C-100/19, EU:C:2020:174) εκδόθηκε στις 5 Μαρτίου 2020, η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση συνεχίστηκε από την ημερομηνία αυτή.
- 25 Κατόπιν μεταβολής της σύνθεσης των τμημάτων του Γενικού Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο δέκατο τμήμα, στο οποίο και ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση.
- 26 Κατόπιν πρότασης του δέκατου τμήματος, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον πενταμελούς τμήματος, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 27 Κατόπιν πρότασης του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 89 του Κανονισμού Διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν εμπροθέσμως στο αίτημα αυτό.

III. Σκεπτικό

- 28 Η προσφεύγουσα, θεωρώντας ότι η Επιτροπή δεν έθεσε τέρμα στην προβαλλόμενη παράλειψη, ζητεί να διαπιστωθεί παράλειψη της Επιτροπής.
- 29 Επικουρικώς, η προσφεύγουσα, εκτιμώντας ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε ερμηνευτικά σφάλματα όσον αφορά την έκταση των αρμοδιοτήτων της στον τομέα των MSS, ζητεί την ακύρωση της απόφασης που περιέχεται στις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της Επιτροπής, οι οποίες απευθύνθηκαν στην προσφεύγουσα προς απάντηση στην από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της.

A. Επί της προσφυγής κατά παραλείψεως

- 30 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέλειψε παρανόμως να εκδώσει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εμποδίσει τη χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, η οποία φέρεται ότι διαφέρει από εκείνη που αποτέλεσε το αντικείμενο της διαδικασίας κοινής επιλογής, και προκειμένου να διασφαλίσει την προστασία της εναρμονισμένης εσωτερικής αγοράς για τις πανευρωπαϊκές MSS που εξασφαλίζουν καθολική σύνδεση στη συγκεκριμένη ζώνη συχνοτήτων.
- 31 Η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό της προσφυγής κατά παραλείψεως. Επικουρικώς, προβάλλει ότι η προσφυγή αυτή είναι αβάσιμη.
- 32 Όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής κατά παραλείψεως, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Inmarsat, προβάλλει, αφενός, ότι έλαβε θέση κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια που της απηύθυνε η προσφεύγουσα και, αφετέρου, ότι το αντικείμενο της προσφυγής αυτής δεν

αντιστοιχεί στο αντικείμενο της όχλησης, καθόσον, κατ' ουσίαν, δεν κλήθηκε επισήμως να απευθύνει ατομικά πράξη στην Inmarsat προκειμένου να την εμποδίσει να χρησιμοποιήσει τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz ή να ενεργήσει ώστε να αποτραπεί ο κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς και, κατά συνέπεια, δεν μπόρεσε να λάβει θέση επ' αυτού. Εκτιμά ότι καθόρισε τη θέση της με σαφείς όρους κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια που της απηύθυνε η προσφεύγουσα, έστω και αν η απάντηση αυτή δεν είχε ως αποτέλεσμα τη λήψη των μέτρων που αυτή είχε ζητήσει. Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι η προσφυγή κατά παραλείψεως είναι επίσης απαράδεκτη στο μέτρο που ορισμένες πράξεις τις οποίες ενδεχομένως θα έπρεπε να είχε εκδώσει σύμφωνα με την πρόσκληση προς ενέργεια εμπίπτουν στη διακριτική της ευχέρεια και ότι, εν πάση περιπτώσει, οι πράξεις αυτές δεν αφορούν άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα.

- 33 Συναφώς, πρέπει να καθοριστεί ποιο είναι, εν προκειμένω, το αντικείμενο της πρόσκλησης προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα. Ειδικότερα, η όχληση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την οριοθέτηση του πλαισίου εντός του οποίου μπορούσε να ασκηθεί η προσφυγή κατά παραλείψεως σε περίπτωση που η Επιτροπή είχε παραλείψει να λάβει θέση. Επιπλέον, ο προσδιορισμός του αντικειμένου αυτού καθιστά δυνατό να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, αν η Επιτροπή έλαβε πράγματι θέση κατόπιν της εν λόγω πρόσκλησης προς ενέργεια.

1. Επί του αντικειμένου της πρόσκλησης προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα και επί του πλαισίου εντός του οποίου μπορούσε να ασκηθεί η προσφυγή κατά παραλείψεως

- 34 Η Επιτροπή, αφενός, υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα, με την από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της, την κάλεσε να απευθύνει πράξη οποιασδήποτε μορφής (απόφαση ή γνώμη) στις ΕΡΑ προκειμένου να τις εμποδίσει να χορηγήσουν στην Inmarsat άδειες για ορισμένες χρήσεις της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, ενώ, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής κατά παραλείψεως, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει μέτρα για την αποτροπή άλλης χρήσης της ως άνω ζώνης συχνοτήτων. Κατά την Επιτροπή, η τελευταία αυτή ενέργεια μπορεί να απαιτεί πράξη γενικής ισχύος ή πράξη απευθυνόμενη ατομικώς στην Inmarsat, περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να αξιολογούνται πολύ διαφορετικά στοιχεία.
- 35 Η Επιτροπή, αφετέρου, υποστηρίζει ότι η αναιρεσείουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η παράλειψή της ήταν υπαίτια, καθόσον δεν έλαβε κανένα μέτρο προκειμένου να διατηρήσει την ανάπτυξη μιας εναρμονισμένης εσωτερικής αγοράς για τις πανευρωπαϊκές MSS στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz που εξασφαλίζουν καθολική σύνδεση, μολονότι δεν κλήθηκε σαφώς να ενεργήσει επ' αυτού. Φρονεί ότι η από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της προσφεύγουσας δεν περιέχει τα αναγκαία στοιχεία που θα της παρείχαν τη δυνατότητα να λάβει θέση εκδίδοντας απόφαση ή προτείνοντας σχέδιο απόφασης στους συννομοθέτες της Ένωσης, προκειμένου να αποτραπεί ο κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς, διότι η εν λόγω επιστολή δεν περιέχει καμία σχετική αναφορά. Πλην όμως, η προσφεύγουσα όφειλε να είχε εκθέσει με συγκεκριμένο τρόπο το περιεχόμενο της εν λόγω απόφασης.
- 36 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι δεν υφίσταται καμία προϋπόθεση τηρήσεως συγκεκριμένου τύπου όσον αφορά την όχληση και ότι η όχληση που απηύθυνε στην Επιτροπή, με επιστολή της 22ας Δεκεμβρίου 2016, ήταν αρκούτως ακριβής ώστε να της παράσχει τη δυνατότητα να γνωρίζει συγκεκριμένα το περιεχόμενο της απόφασης που την καλούσε να εκδώσει, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της σαφούς διατύπωσης της από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολής της.

- 37 Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι με την από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της ανέλυσε τις υποχρεώσεις που επέβαλλαν οι Συνθήκες στην Επιτροπή στο πλαίσιο της «εύρυθμης λειτουργίας της ενιαίας αγοράς» και τις εξουσίες της προκειμένου να «άρει τα εμπόδια» στην εσωτερική αγορά τα οποία μπορούν να ανακύψουν όταν, όπως εν προκειμένω, υπάρχει κίνδυνος αποκλίσεων μεταξύ των ΕΡΑ.
- 38 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 265, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η προσφυγή κατά παραλείψεως είναι παραδεκτή μόνον αν το επίμαχο θεσμικό όργανο έχει κληθεί προηγουμένως να ενεργήσει. Η όχληση αυτή του θεσμικού οργάνου αποτελεί ουσιώδη τύπο και έχει ως αποτέλεσμα, αφενός, να κινείται η προθεσμία των δύο μηνών εντός της οποίας το θεσμικό όργανο πρέπει να λάβει θέση και, αφετέρου, να οριοθετείται το πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στην περίπτωση που το θεσμικό όργανο παραλείψει να λάβει θέση. Η όχληση αυτή, καίτοι δεν υπόκειται σε συγκεκριμένο τύπο, επιβάλλεται να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να λάβει συγκεκριμένη γνώση του περιεχομένου της αποφάσεως που της ζητείται να εκδώσει και να μπορεί να συναχθεί εξ αυτής ότι ο σκοπός της είναι να αναγκάσει την Επιτροπή να λάβει θέση. (βλ. αποφάσεις της 3ης Ιουνίου 1999, ΤF1 κατά Επιτροπής, T-17/96, ΕU:T:1999:119, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Ryanair κατά Επιτροπής, T-442/07, μη δημοσιευθείσα, ΕU:T:2011:547, σκέψη 22).
- 39 Ωστόσο, οι όροι της προσφυγής κατά παραλείψεως και της όχλησης δεν απαιτείται να είναι πανομοιότυποι. Πράγματι, στο πλαίσιο μιας τέτοιας προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ζητήσει από το Γενικό Δικαστήριο να διατάξει την Επιτροπή να εκδώσει την παραλειφθείσα πράξη, αλλά μόνο να διαπιστώσει, ενδεχομένως, ότι η Επιτροπή παρέβη τη Συνθήκη μη λαμβάνοντας τα ζητηθέντα μέτρα, κατά παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει (πρβλ. απόφαση της 8ης Ιουνίου 2000, Camar και Tico κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, T-79/96, T-260/97 και T-117/98, ΕU:T:2000:147, σκέψη 67). Κατά συνέπεια, η ίδια η φύση της προσφυγής αυτής δεν απαιτεί από την προσφεύγουσα, κατά την υποβολή των αιτημάτων της στο Γενικό Δικαστήριο, να χρησιμοποιεί τους ίδιους όρους με αυτούς που περιέχονται στην όχληση που απηύθυνε στην Επιτροπή.
- 40 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το αντικείμενο της πρόσκλησης προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τον τίτλο της από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολής της, ο οποίος έχει ως εξής:
- «Όχληση δυνάμει του άρθρου 265, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, με την οποία καλείται η Επιτροπή [...] να δώσει συνέχεια στην από 2ας Αυγούστου 2016 αίτηση της [προσφεύγουσας] να λάβει οριστική απόφαση προκειμένου να εμποδίσει τις [ΕΡΑ] να εκδώσουν θετική απόφαση σε σχέση με την αίτηση της Inmarsat να της επιτραπεί να χρησιμοποιήσει το ραδιοφάσμα [στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz] για την παροχή λύσεων αέρος-εδάφους όσον αφορά υπηρεσίες σύνδεσης εν πτήση.»
- 41 Επιπλέον, αφού εξέθεσε το σύνολο των νομικών κανόνων βάσει των οποίων εκτιμά ότι η Επιτροπή υποχρεούται να ενεργήσει, η προσφεύγουσα επαναλαμβάνει την επίμαχη αίτηση, με όρους, διαφορετικούς μεν, πλην όμως κατ' ουσίαν παρεμφερείς, ως εξής:
- «[Η προσφεύγουσα] ζήτησε, επομένως, από την Επιτροπή να ενεργήσει επείγοντως [...] προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν στην Inmarsat την άδεια να χρησιμοποιήσει το ραδιοφάσμα [στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz] για την παροχή σύνδεσης εν πτήση, χωρίς νέα πρόσκληση υποβολής προσφορών για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης του [εν λόγω] ραδιοφάσματος.»

- 42 Εξάλλου, με την από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της, η προσφεύγουσα ζήτησε ρητώς και επισήμως από την Επιτροπή να δώσει συνέχεια στην επίμαχη αίτηση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η εν λόγω επιστολή πρέπει να ερμηνευθεί ως όχληση κατά την έννοια του άρθρου 265 ΣΛΕΕ ως προς όλα τα στοιχεία που εκτίθενται εξαντλητικώς στην από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή (πρβλ. απόφαση της 3ης Ιουνίου 1999, TF1 κατά Επιτροπής, T-17/96, EU:T:1999:119, σκέψη 42).
- 43 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η όχληση που απηύθυνε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή στις 22 Δεκεμβρίου 2016, σε συνδυασμό με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της, περιλαμβάνει αρκούντως σαφή και ακριβή πρόσκληση προς ενέργεια προκειμένου να εμποδιστεί η «ουσιωδώς διαφορετική» χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz και ο κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς, ώστε να μπορέσει η Επιτροπή να γνωρίζει επακριβώς το περιεχόμενο της απόφασης που της ζητήθηκε να εκδώσει και αν από την εν λόγω πρόσκληση προς ενέργεια προκύπτει ότι με αυτή επιδιώκεται να αναγκαστεί η Επιτροπή να λάβει θέση υπό την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 38 της παρούσας απόφασης.
- 44 Συναφώς, πρώτον, επισημαίνεται ότι, με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της, η προσφεύγουσα είχε ιδίως εκφράσει την άποψή της ότι, αν οι ΕΡΑ χορηγούσαν στην Inmarsat άδειες για το σύστημα EAN, τούτο θα συνιστούσε χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz «ουσιωδώς διαφορετική» από εκείνη που είχε προβλέψει ο νομοθέτης της Ένωσης.
- 45 Συνεπώς, όταν η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την παράλειψη της Επιτροπής, καθόσον αυτή δεν έλαβε μέτρα προκειμένου να «εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν, χωρίς κανένα συντονισμό, στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz κυρίως για δίκτυα αέρος-εδάφους» και προκειμένου να εμποδίσει την «ουσιωδώς διαφορετική» χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz από την Inmarsat, το αίτημα αυτό δεν εκφεύγει του πλαισίου εντός του οποίου μπορούσε να ασκηθεί προσφυγή κατά παραλείψεως, όπως αυτό οριοθετήθηκε με την όχληση που απευθύνθηκε στην Επιτροπή στις 22 Δεκεμβρίου 2016, σε συνδυασμό με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της προσφεύγουσας, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν η Επιτροπή.
- 46 Το ίδιο ισχύει και για το αίτημα της προσφεύγουσας να διαπιστώσει το Γενικό Δικαστήριο ότι η Επιτροπή παρανόμως παρέλειψε να «εμποδίσει άλλη χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz».
- 47 Αντιθέτως, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η προσφυγή κατά παραλείψεως είναι απαράδεκτη στο μέτρο που η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή παρανόμως παρέλειψε να εκδώσει πράξη απευθυνόμενη ατομικώς στην Inmarsat και αποβλέπουσα στο να την εμποδίσει να χρησιμοποιήσει τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για το σύστημά της αέρος-εδάφους που διασφαλίζει σύνδεση επί των αεροσκαφών. Συγκεκριμένα, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι μία από τις πράξεις τις οποίες η Επιτροπή αρμοδίως θα εξέδιδε σύμφωνα με την πρόσκληση προς ενέργεια θα ήταν μια «προειδοποιητική επιστολή» απευθυνόμενη στην Inmarsat, με την οποία θα της απαγόρευε να χρησιμοποιήσει τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN. Πλην όμως, ούτε με την όχληση που απηύθυνε στην Επιτροπή στις 22 Δεκεμβρίου 2016 ούτε με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της, στην οποία η παραπέμπει η ως άνω όχληση, δεν κάλεσε η προσφεύγουσα την Επιτροπή να εκδώσει τέτοια πράξη απευθυνόμενη στην Inmarsat. Πρόσκληση προς ενέργεια στην κατεύθυνση αυτή δεν μπορεί να συναχθεί ούτε από το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η αποστολή της εν λόγω όχλησης και της εν λόγω επιστολής από την προσφεύγουσα στην Επιτροπή και το οποίο αφορούσε σαφώς την έκδοση πράξης αποσκοπούσας στην παρεμπόδιση των ΕΡΑ να χορηγήσουν άδειες στην Inmarsat,

λαμβανομένης ιδίως υπόψη της χρήσης της ζώνης αυτής συχνοτήτων η οποία, κατά την προσφεύγουσα, δεν ήταν σύμφωνη με τους εναρμονισμένους σκοπούς και με την απόφαση επιλογής.

- 48 Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή, η οποία αντλείται από το ότι το αντικείμενο της προσφυγής κατά παραλείψεως δεν αντιστοιχεί σε εκείνο της όχλησης, είναι εν μέρει βάσιμη.
- 49 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η πρόσκληση προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή στηρίζεται στην παραδοχή ότι η Επιτροπή υποχρεούται να ενεργήσει όταν υφίσταται κίνδυνος να επηρεαστεί η εναρμόνιση της εσωτερικής αγοράς των MSS. Συναφώς, η προσφεύγουσα στηρίχθηκε στο άρθρο 17 ΣΕΕ και στον ρόλο που υπέχει η Επιτροπή, ως «θεματοφύλακας των Συνθηκών», να διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου της Ένωσης καθώς και στις εξουσίες που διαθέτει, κατά την άποψή της, η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 19 της οδηγίας-πλασίου και της αιτιολογικής σκέψης 35 της οδηγίας για την αδειοδότηση, προκειμένου να παρακολουθεί τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς των MSS.
- 50 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, η όχληση πρέπει να παρέχει στοιχεία ως προς το περιεχόμενο της ζητούμενης πράξης, αλλά ουδόλως απαιτείται η διατύπωση αυτή να φθάνει μέχρι το σημείο να προσδιορίζει με τη μέγιστη ακρίβεια την πράξη της οποίας ζητείται η έκδοση (πρβλ. αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1970, *Hake κατά Επιτροπής*, 75/69, EU:C:1970:65, σκέψεις 4 έως 10, και της 22ας Μαΐου 1985, *Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου*, 13/83, EU:C:1985:220, σκέψεις 35 έως 37).
- 51 Εν προκειμένω, η Επιτροπή ήταν σε θέση να συναγάγει από την όχληση που της απευθύνθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 2016, σε συνδυασμό με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή της προσφεύγουσας, ότι η πράξη που κλήθηκε από την προσφεύγουσα να εκδώσει έπρεπε να έχει ως συνέπεια την προστασία της εσωτερικής αγοράς σε σχέση με τη χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS, όπως η εν λόγω αγορά είχε καθοριστεί από το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο. Εξάλλου, επισημαίνεται, όπως τόνισε και η προσφεύγουσα, ότι η Επιτροπή απάντησε με την από 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολή της ότι οι υπηρεσίες της «παρακολουθού[σαν] την εξέλιξη της αγοράς και της νομοθεσίας».
- 52 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, αφενός, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, η όχληση ήταν αρκούντως ακριβής και σαφής ως προς το περιεχόμενο της πράξης που κλήθηκε η Επιτροπή να εκδώσει και, επομένως, της δόθηκε η ευκαιρία να λάβει θέση επί των ενεργειών που έπρεπε να αναληφθούν προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν άδειες στην Inmarsat, με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς των MSS.
- 53 Αφετέρου, η προσφυγή κατά παραλείψεως είναι απαράδεκτη στο μέτρο που η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή παρανόμως παρέλειψε να εκδώσει πράξη απευθυνόμενη ατομικώς στην Inmarsat και αποβλέπουσα στο να την εμποδίσει να χρησιμοποιήσει τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για το σύστημά της αέρος-εδάφους που διασφαλίζει σύνδεση επί των αεροσκαφών.

2. Επί του κατά πόσον η Επιτροπή είχε λάβει θέση κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια που της απηύθυνε η προσφεύγουσα

- 54 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, με τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της, έλαβε θέση κατόπιν της πρόσκλησης που της απηύθυνε η προσφεύγουσα για να εκδώσει πράξη προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν στην Inmarsat άδειες χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για παροχή λύσεων αέρος-εδάφους για υπηρεσίες σύνδεσης εν πτήση. Εκτιμά ότι προσδιόρισε τη θέση της με σαφείς όρους κατόπιν της εν λόγω πρόσκλησης προς ενέργεια, ακόμη και αν η απάντηση αυτή δεν είχε ως αποτέλεσμα τη λήψη των μέτρων που είχε ζητήσει η προσφεύγουσα.
- 55 Με το υπόμνημα απάντησης, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων της Επιτροπής υποστηρίζοντας ότι η απάντησή της Επιτροπής, κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια, όπως διατυπώθηκε με τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της, ισοδυναμούσε με παράλειψη. Ωστόσο, στην απάντησή της στις γραπτές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, ανέφερε ότι «δεν αμφισβητείται ότι, με [τις εν λόγω επιστολές], η Επιτροπή [είχε λάβει] θέση και ότι η θέση αυτή [ισοδυναμούσε] με απόρριψη της [πρόσκλησης προς ενέργεια]». Ερωτηθείσα επ' αυτού από το Γενικό Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβεβαίωσε ότι δεν αμφισβητούσε πλέον ότι η Επιτροπή είχε λάβει θέση κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια, τούτο δε σημειώθηκε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζήτησεως.
- 56 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 265, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ η προσφυγή κατά παραλείψεως «είναι παραδεκτή μόνον αν το εν λόγω θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμός κληθεί προηγουμένως να ενεργήσει. Αν αυτό το θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμός δεν λάβει θέση εντός δύο μηνών από την πρόσκληση, η προσφυγή δύναται να ασκηθεί εντός νέας προθεσμίας δύο μηνών».
- 57 Κατά πάγια νομολογία, οι προϋποθέσεις του παραδεκτού προσφυγής κατά παραλείψεως, τις οποίες θέτει το άρθρο 265 ΣΛΕΕ, δεν πληρούνται όταν το θεσμικό όργανο που κλήθηκε να ενεργήσει έλαβε θέση κατόπιν της προσκλήσεως αυτής πριν από την άσκηση της προσφυγής (βλ. απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Nutria κατά Επιτροπής, T-832/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:428, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 58 Εν προκειμένω, από τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της Επιτροπής προκύπτει ότι αυτή έκρινε ότι δεν μπορούσε να ενεργήσει, λόγω έλλειψης αρμοδιότητας, κατόπιν της πρόσκλησης που της απηύθυνε η προσφεύγουσα ζητώντας της να λάβει μέτρα προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν στην Inmarsat άδειες χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN, με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς που προέκυψε από την εναρμόνιση της χρήσης της εν λόγω ζώνης συχνοτήτων για τις MSS. Επομένως, πρόκειται για άρνηση της Επιτροπής να ενεργήσει.
- 59 Όπως όμως προκύπτει από πάγια νομολογία, το θεσμικό όργανο δεν θεωρείται ότι έχει παραλείψει να ενεργήσει όχι μόνον όταν εκδίδει πράξη που ικανοποιεί τον προσφεύγοντα, αλλά και όταν αρνείται να εκδώσει την πράξη αυτή και απαντά στο υποβληθέν αίτημα παραθέτοντας τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι δεν πρέπει να εκδώσει την εν λόγω πράξη ή τους λόγους για τους οποίους δεν έχει την αρμοδιότητα να το πράξει (βλ. διάταξη της 7ης Δεκεμβρίου 2017, Techniplan κατά Επιτροπής, T-853/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:928, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 1972, Nordgetreide κατά Επιτροπής, 42/71, EU:C:1972:16, σκέψη 4, και της 24ης Νοεμβρίου 1992, Buckl

κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-15/91 και C-108/91, EU:C:1992:454, σκέψεις 15 και 20, και διάταξη της 8ης Δεκεμβρίου 2005, Campailla κατά Επιτροπής, C-211/05 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2005:760, σκέψη 17).

- 60 Κατά συνέπεια, η άρνηση του επίμαχου θεσμικού οργάνου να ενεργήσει κατόπιν πρόσκλησης προς ενέργεια αποτελεί λήψη θέσης η οποία θέτει τέλος στην παράλειψη [διάταξη της 4ης Μαΐου 2005, Holcim (France) κατά Επιτροπής, T-86/03, EU:T:2005:157, σκέψη 36, και απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Nutria κατά Επιτροπής, T-832/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:428, σκέψη 44· πρβλ., επίσης, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2013, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, C-196/12, EU:C:2013:753, σκέψεις 22 έως 31].
- 61 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή έθεσε, πριν από την άσκηση της προσφυγής, τέρμα στην παράλειψη που της προσάφθηκε. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφυγή κατά παραλείψεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.
- 62 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, παρέλκει η εξέταση της αιτίας της Επιτροπής ότι η προσφυγή κατά παραλείψεως είναι απαράδεκτη στο μέτρο που ορισμένες πράξεις τις οποίες ενδεχομένως θα έπρεπε να εκδώσει σύμφωνα με την πρόσκληση προς ενέργεια εμπίπτουν στη διακριτική της ευχέρεια και δεν μπορούν, επομένως, να αποτελέσουν το αντικείμενο μιας τέτοιας προσφυγής και ότι, εν πάση περιπτώσει, οι εν λόγω πράξεις δεν αφορούν άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα.

B. Επί της προσφυγής ακυρώσεως

- 63 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η Επιτροπή, με τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές που της απηύθυνε, υπέπεσε σε νομική πλάνη κρίνοντας ότι εναπέκειτο αποκλειστικώς στα κράτη μέλη να λάβουν τις αποφάσεις σχετικά με την άδεια εκμετάλλευσης του ραδιοφάσματος στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz έναντι των επιλεγέντων φορέων εκμετάλλευσης MSS και σχετικά με την υλοποίηση των αδειών αυτών. Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή διαθέτει τις αρμοδιότητες να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εμποδίσει τα κράτη μέλη να χορηγήσουν άδεια στην Inmarsat και να αποτρέψει τον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς των MSS.
- 64 Η Επιτροπή φρονεί ότι η προσφυγή ακυρώσεως είναι απαράδεκτη, ιδίως διότι οι από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα και δεν συνιστούν, αυτές καθεαυτές, πράξεις δεκτικές προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 65 Επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφυγή ακυρώσεως είναι αβάσιμη, διότι, δεδομένου ότι η ίδια δεν διέθετε αρμοδιότητες για την έκδοση των πράξεων που ζήτησε η προσφεύγουσα, δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη απαντώντας κατά τα ανωτέρω στην πρόσκληση προς ενέργεια με τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της.

1. Επί της απόφασης που περιέχεται στις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές και επί του ελέγχου νομιμότητας στον οποίο προέβη το Γενικό Δικαστήριο

- 66 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Inmarsat, θεωρεί ότι οι από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της δεν συνιστούν πράξεις δεκτικές προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Στηριζόμενη στη νομολογία, εκτιμά ότι οι εν λόγω επιστολές περιέχουν, αφενός, μια απλή πληροφορία που απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα βάσει

της οποίας καμία απόφαση δεν ελήφθη από την Επιτροπή «προς απάντηση σε αίτηση για τη χορήγηση αδείας MSS» και, αφετέρου, νομική γνώμη κατά την οποία μια τέτοια απόφαση εμπίπτει, εν πάση περιπτώσει, στα προνόμια των αρμόδιων εθνικών αρχών. Εκτιμά επιπλέον ότι η άποψη της προσφεύγουσας κατά την οποία οι επιστολές αυτές επηρεάζουν ουσιωδώς τη νομική της κατάσταση αποτελεί απλή εικασία, διότι στηρίζεται σε πλείονες υποθέσεις.

- 67 Η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από το Βασιλείο των Κάτω Χωρών, θεωρεί ότι οι από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της Επιτροπής περιέχουν απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως. Κατά την άποψή της, οι επιστολές αυτές περιέχουν οριστική θέση της Επιτροπής, η οποία συνίσταται στην άρνησή της να ενεργήσει κατόπιν της πρόσκλησης της προσφεύγουσας να λάβει μέτρα προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς που προέκυψε από την εναρμόνιση της χρήσης της ζώνης συχνοτήτων για τις MSS.
- 68 Κατά πάγια νομολογία, μόνον τα μέτρα που επάγονται δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα των τρίτων μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική κατάστασή τους συνιστούν πράξεις δυνάμενες να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως (αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1971, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, 22/70, EU:C:1971:32, σκέψη 42, της 2ας Μαρτίου 1994, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-316/91, EU:C:1994:76, σκέψη 8, και της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψη 36).
- 69 Για να διαπιστωθεί αν μια πράξη ή μια απόφαση της οποίας ζητείται η ακύρωση παράγει τέτοια αποτελέσματα, πρέπει να εξετάζεται η ουσία της (απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, 60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 9), καθώς και η βούληση του συντάκτη της για τον χαρακτηρισμό αυτής (αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, C-521/06 P, EU:C:2008:422, σκέψη 42, και της 26ης Ιανουαρίου 2010, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, C-362/08 P, EU:C:2010:40, σκέψη 52). Αντιθέτως, η μορφή των πράξεων ή των αποφάσεων είναι κατ' αρχήν αδιάφορη όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως (πρβλ. αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, 60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 9, και της 7ης Ιουλίου 2005, C-208/03 P, Le Pen κατά Κοινοβουλίου, C-208/03 P, EU:C:2005:429, σκέψη 46).
- 70 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 58 έως 60 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή, με τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της, έλαβε θέση κατόπιν της πρόσκλησης της προσφεύγουσας να λάβει μέτρα προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς που προέκυψε από την εναρμόνιση της χρήσης αυτής της ζώνης συχνοτήτων για τις MSS, κρίνοντας ότι δεν μπορούσε να ενεργήσει συναφώς λόγω αναρμοδιότητας. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, οι εν λόγω επιστολές δεν περιέχουν απλή πληροφόρηση ή νομική γνώμη, αλλά πρέπει να θεωρηθούν ως άρνηση να ενεργήσει.
- 71 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η εκφρασθείσα άρνηση του επίμαχου θεσμικού οργάνου να ενεργήσει όπως του ζητήθηκε συνιστά, κατ' αρχήν, πράξη δυναμένη να προσβληθεί κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ [πρβλ. διάταξη της 4ης Μαΐου 2005, Holcim (France) κατά Επιτροπής, T-86/03, EU:T:2005:157, σκέψη 36, απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Nutria κατά Επιτροπής, T-832/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:428, σκέψη 44, και διάταξη της 7ης Δεκεμβρίου 2017, Techniplan κατά Επιτροπής, T-853/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:928, σκέψη 20].

- 72 Εντούτοις, από πάγια νομολογία προκύπτει επίσης ότι, σε περίπτωση που μια πράξη της Επιτροπής συνιστά αρνητική απάντηση, όπως εν προκειμένω, πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη φύση της αιτήσεως στην οποία απαντά (αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 1972, Nordgetreide κατά Επιτροπής, 42/71, EU:C:1972:16, σκέψη 5, και της 24ης Νοεμβρίου 1992, Buckl κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-15/91 και C-108/91, EU:C:1992:454, σκέψη 22, και διάταξη της 13ης Μαρτίου 2007, Arizona Chemical κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-150/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:164, σκέψη 22). Ειδικότερα, η άρνηση συνιστά πράξη δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, εφόσον η πράξη την οποία το όργανο αρνείται να εκδώσει θα μπορούσε να προσβληθεί βάσει της διάταξης αυτής (βλ. απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1996, Salt Union κατά Επιτροπής, T-330/94, EU:T:1996:154, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, διατάξεις της 13ης Μαρτίου 2007, Arizona Chemical κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-150/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:164, σκέψη 23, και της 22ας Ιανουαρίου 2010, Makhteshim-Agan Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-69/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2010:37, σκέψη 46).
- 73 Επομένως, προκειμένου να εκτιμηθεί αν είναι παραδεκτή η προσφυγή ακυρώσεως κατά της άρνησης της Επιτροπής να λάβει μέτρα προκειμένου να εμποδίσει τις EPA να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς που προέκυψε από την εναρμόνιση της χρήσης της ζώνης αυτής συχνοτήτων για τις MSS, είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν η ίδια η πράξη την οποία η Επιτροπή κλήθηκε να εκδώσει θα μπορούσε να θεωρηθεί ως πράξη της οποίας η νομιμότητα θα μπορούσε να ελεγχθεί από το Γενικό Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ (πρβλ. διάταξη της 13ης Μαρτίου 2007, Arizona Chemical κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-150/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:164, σκέψη 23).
- 74 Το ζήτημα αυτό συνδέεται, εν προκειμένω, με το κατά πόσον η Επιτροπή διαθέτει αρμοδιότητες για την έκδοση μιας τέτοιας πράξης. Συγκεκριμένα, προκειμένου να καθοριστεί αν, επί του προκειμένου, η πράξη την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να εκδώσει λόγω της φερόμενης αναρμοδιότητάς της θα μπορούσε η ίδια να προσβληθεί σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 73 της παρούσας απόφασης, πρέπει, μεταξύ άλλων, να προσδιοριστεί ποια θα ήταν η φύση της πράξης αυτής σε συνάρτηση με τις αρμοδιότητες που προβάλλει η προσφεύγουσα. Επομένως, τούτο συνεπάγεται κατ' αρχάς την εξέταση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής για την έκδοση πράξης με βάση την πρόσκληση προς ενέργεια. Εν συνεχεία, αν η Επιτροπή διαθέτει τις απαιτούμενες αρμοδιότητες, πρέπει να εξεταστεί, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 73 της παρούσας απόφασης, κατά πόσον η νομιμότητα της πράξης την οποία είναι αρμόδια να εκδώσει μπορεί να ελεγχθεί από το Γενικό Δικαστήριο. Αν η απάντηση σε ένα από τα ερωτήματα αυτά είναι αρνητική, εν προκειμένω αν η Επιτροπή δεν διαθέτει αρμοδιότητα ή αν η προσφεύγουσα δεν μπορεί παραδεκτώς να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά πράξης την οποία η Επιτροπή είναι αρμόδια να εκδώσει, η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί είτε, στην πρώτη περίπτωση, ως αβάσιμη, είτε, στη δεύτερη περίπτωση, ως απαράδεκτη, υπό το πρίσμα της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 73 της παρούσας απόφασης. Αντιθέτως, αν η Επιτροπή είναι αρμόδια να εκδώσει πράξη με το περιεχόμενο που ζήτησε η προσφεύγουσα, της οποίας την ακύρωση θα μπορούσε η εν λόγω προσφεύγουσα να ζητήσει δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, η προσφυγή θα πρέπει να γίνει δεκτή στο μέτρο που η Επιτροπή αρνήθηκε να ενεργήσει κρίνοντας εαυτήν αναρμόδια.
- 75 Επομένως, η νομιμότητα της άρνησης της Επιτροπής να ενεργήσει, η οποία περιέχεται στις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της θα συνεξεταστεί με το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως κατά της άρνησης αυτής (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουνίου 1993, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-325/91, EU:C:1993:245, σκέψη 11).

- 76 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο έχει δικαίωμα να εκτιμήσει, ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, αν είναι δικαιολογημένη, από άποψη ορθής απονομής της δικαιοσύνης, η επί της ουσίας απόρριψη της προσφυγής χωρίς προηγούμενη απόφαση επί της ένστασης απαραδέκτου την οποία προέβαλε η Επιτροπή κατά της προσφυγής ακυρώσεως και η οποία αντλείται από έλλειψη εννόμου συμφέροντος ή ενεργητικής νομιμοποίησης της προσφεύγουσας προς άσκηση προσφυγής ακυρώσεως κατά πράξης η έκδοση της οποίας ζητήθηκε με την πρόσκληση προς ενέργεια (πρβλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2002, Συμβούλιο κατά Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, σκέψη 52). Εν προκειμένω, λαμβανομένης υπόψη της σχέσης που υφίσταται μεταξύ του παραδεκτού και του βασίμου της προσφυγής, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να αποφανθεί αρχικώς επί του κατά πόσον υφίσταται αρμοδιότητα της Επιτροπής να εκδώσει πράξη κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια που της απηύθυνε η προσφεύγουσα, υπό την επιφύλαξη των σκέψεων 107 έως 112 και 164 έως 180 της παρούσας απόφασης.

2. Επί της επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας σχετικά με καθεμιά από τις αρμοδιότητες της Επιτροπής για την έκδοση των πράξεων που ζητήθηκαν κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια

- 77 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, με την από 22ας Δεκεμβρίου 2016 επιστολή της, η προσφεύγουσα ζήτησε ρητώς και επισήμως από την Επιτροπή να δώσει συνέχεια στο υποβληθέν με την από 2ας Αυγούστου 2016 επιστολή αίτημά της να ενεργήσει προκειμένου να εμποδίσει τις EPA να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς που προέκυψε από την εναρμόνιση της χρήσης της ζώνης αυτής συχνοτήτων για τις MSS.
- 78 Τρία στοιχεία απάντησης στην πρόσκληση προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα προκύπτουν, κατ' ουσίαν, από τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της Επιτροπής. Πρώτον, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι αποφάσεις επί των αιτήσεων χορήγησης αδειών και των εκτελεστικών μέτρων σχετικά με τις MSS και τους φορείς εκμετάλλευσής τους λαμβάνονταν σε εθνικό επίπεδο. Δεύτερον, υποστήριξε ότι απλώς διευκόλυνε τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση και τόνισε ότι δεν εξεταζόταν κανένας επαναπροσδιορισμός του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz. Τρίτον, έκρινε ότι το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο δεν της παρείχε ειδικές αρμοδιότητες ώστε να ενεργήσει προκειμένου να εμποδίσει ένα κράτος μέλος να χορηγήσει στην Inmarsat άδεια χρήσης του ραδιοφάσματος στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz προκειμένου να παρέχει λύσεις αέρος-εδάφους για υπηρεσίες σύνδεσης εν πτήση.
- 79 Η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Eutelsat, θεωρεί ότι η Επιτροπή, με τις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της, εσφαλμένως αρνήθηκε ότι διέθετε αρμοδιότητες να ενεργήσει κατόπιν της πρόσκλησης που της είχε απευθυνθεί. Αμφισβητεί επίσης το ότι δεν μπορεί παραδεκτώς να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά των πράξεων που η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να εκδώσει.
- 80 Συναφώς, όσον αφορά τη φύση της πράξης την οποία η Επιτροπή όφειλε, κατά την προσφεύγουσα, να εκδώσει κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια, η προσφεύγουσα επισήμανε, κατ' ουσίαν, απαντώντας στις γραπτές και προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, ότι η ενέργεια της Επιτροπής θα μπορούσε να λάβει τη μορφή πράξης απευθυνόμενης ατομικώς στην Inmarsat με σκοπό την απαγόρευση χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την ανάπτυξη του συστήματος EAN, το οποίο φέρεται ότι είναι μη συμβατό προς το κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις MSS, πράξης ανάκλησης ως προς αυτή της απόφασης επιλογής, πράξης

απευθυνόμενης ατομικώς στις ΕΡΑ για να τις εμποδίσει να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εν λόγω ανάπτυξη ή ακόμη και πράξης γενικού περιεχομένου για την προστασία της εναρμόνισης του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, που θα είχε ως συνέπεια την παρεμπόδιση χορήγησης τέτοιων αδειών στην Inmarsat από τις ΕΡΑ.

- 81 Συναφώς, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 47 της παρούσας απόφασης, η πρόσκληση προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή δεν συνιστούσε πρόσκληση να εκδώσει πράξη απευθυνόμενη ατομικώς στην Inmarsat με σκοπό την απαγόρευση χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την εκμετάλλευση του συστήματος EAN. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της απόφασης που περιέχεται συναφώς στις από 14ης και 21ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολές της Επιτροπής. Πράγματι, εφόσον η Επιτροπή δεν κλήθηκε από την προσφεύγουσα να εκδώσει την πράξη αυτή, δεν μπόρεσε, κατ' ανάγκην, και να εκδώσει απόφαση επ' αυτού.
- 82 Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη αρνούμενη να εκδώσει ατομική πράξη απευθυνόμενη στις ΕΡΑ ή πράξη γενικής ισχύος, καθόσον δεν έλαβε υπόψη ή ερμήνευσε εσφαλμένως τις αρμοδιότητες που απορρέουν για την ίδια, πρώτον, από το νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση του ραδιοφάσματος και τις MSS, δεύτερον, από τις γενικές αρχές του δικαίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, τρίτον, από την υποχρέωση που υπέχει σχετικά με την αποτροπή του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς προκειμένου να διασφαλίσει την πρακτική αποτελεσματικότητα της πρωτοβουλίας εναρμόνισης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS και, τέταρτον, από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Τέλος, εκτιμά ότι πρόκειται για σιωπηρές αρμοδιότητες.

α) Επί της ύπαρξης ρητών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής

1) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής δυνάμει του νομικού πλαισίου για τη διαχείριση του ραδιοφάσματος και τις MSS

- 83 Κατά την προσφεύγουσα, το σύστημα EAN που προσφέρει λύσεις αέρος-εδάφους για σύνδεση εν πτήση, για το οποίο η Inmarsat ζητεί άδειες από τις ΕΡΑ, δεν ανταποκρίνεται ούτε στον ορισμό των σκοπών χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz που περιέχεται στην απόφαση εναρμόνισης ούτε στις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Inmarsat στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής, για την υλοποίηση των οποίων επελέγη, ήτοι την παροχή MSS που εξασφαλίζουν καθολική σύνδεση.
- 84 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι, ενώ οι αρμοδιότητες χορήγησης των αδειών ανατίθενται με την απόφαση MSS στις ΕΡΑ, οι αρμοδιότητες που συνίστανται στον καθορισμό των συχνοτήτων για τις MSS, στον προσδιορισμό των σκοπών για τους οποίους θα χρησιμοποιηθεί η ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz και στην επιλογή των φορέων εκμετάλλευσης σύμφωνα με την κοινή διαδικασία ανήκουν αποκλειστικώς στην Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν, ιδίως, του τίτλου II της απόφασης MSS. Κατά την προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από την Eutelsat, άδεια χορηγούμενη από κράτος μέλος η οποία παρέχει στην Inmarsat τη δυνατότητα τροποποίησης της χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για το δίκτυο αέρος-εδάφους αποτελεί πρόδηλη κατάχρηση των επιφυλασσόμενων στην Επιτροπή αρμοδιοτήτων αυτών και επαναπροσδιορισμό των εννοιών

«κινητά δορυφορικά συστήματα» και «συμπληρωματικά επίγεια σκέλη», όπως ορίζονται στην απόφαση MSS, καθώς και στους όρους και τις υποχρεώσεις που επέβαλε η Επιτροπή με την πρόσκληση υποβολής αιτήσεων και με την απόφαση επιλογής.

- 85 Κατά την προσφεύγουσα, στο μέτρο που η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση εναρμόνισης και την απόφαση επιλογής, θα έπρεπε να επιδιώξει την ορθή εφαρμογή τους και, στο πλαίσιο αυτό, να αποφασίσει ότι η χρήση του ραδιοφάσματος της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS σε επίγειο, κατά κύριο λόγο, δίκτυο, όπως προτάθηκε από την Inmarsat, συνιστούσε θεμελιώδη αλλαγή της εναρμονισμένης χρήσης αυτής της ζώνης συχνοτήτων σε επίπεδο Ένωσης. Συναφώς, η Επιτροπή όφειλε, κατά την άποψη της προσφεύγουσας και της Eutelsat, να γνωστοποιήσει στις ΕΡΑ, πρώτον, ότι η σχεδιαζόμενη νέα χρήση δεν ενέπιπτε στο περιεχόμενο της χρήσης του εν λόγω ραδιοφάσματος που είχε εκχωρηθεί στην Inmarsat κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής κατ' εφαρμογήν της απόφασης MSS και, δεύτερον, ότι κάθε απόφαση που αφορά διαφορετική χρήση του ραδιοφάσματος αυτού θα έπρεπε να ληφθεί με βάση «διαδικασία της Ένωσης», ήτοι κατόπιν νέας πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων.
- 86 Εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η εκτελεστική απόφαση, η οποία εκδόθηκε από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 3, της απόφασης MSS και στην οποία η Επιτροπή αναφέρθηκε στην από 14ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολή της, υποστηρίζοντας ότι οι αρμοδιότητές της στον τομέα των εκτελεστικών μέτρων έναντι εξουσιοδοτημένου φορέα εκμετάλλευσης περιορίζονταν στην παρακολούθηση των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν συναφώς σε εθνικό επίπεδο, εφαρμόζεται μόνο στις ενδεχόμενες παραβάσεις των κοινών όρων του άρθρου 7, παράγραφος 2, της απόφασης αυτής και, επομένως, δεν αφορούν το στάδιο της «αδειοδότησης», που περιγράφεται στον τίτλο III της εν λόγω απόφασης.
- 87 Κατά συνέπεια, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή όφειλε να ενεργήσει προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος απόκλισης, σε σχέση με το περιεχόμενο και τα καθορισμένα κριτήρια της αποκλειστικής χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την οποία είχε χορηγηθεί άδεια δυνάμει της διαδικασίας εναρμόνισης και της διαδικασίας επιλογής που προέκυψε από αυτήν.
- 88 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Inmarsat και την EchoStar, ισχυρίζεται ότι το νομικό πλαίσιο της Ένωσης που εφαρμόζεται στα συστήματα παροχής MSS δεν της παρέχει αρμοδιότητες όσον αφορά τις άδειες που χορηγούνται στους φορείς εκμετάλλευσης για συγκεκριμένη χρήση μιας ζώνης συχνοτήτων. Η αρμοδιότητα αυτή ανήκει αποκλειστικά στις ΕΡΑ, που είναι οι μόνες αρμόδιες για τη χορήγηση αδειών στους επιλεγέντες υποψηφίους και για τη λήψη εκτελεστικών μέτρων προς διασφάλιση της τήρησης των κοινών όρων.
- 89 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το κανονιστικό πλαίσιο για τη διαχείριση του ραδιοφάσματος και των MSS προβλέπει σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.
- 90 Αφενός, από το κανονιστικό πλαίσιο για τη διαχείριση του ραδιοφάσματος και τις MSS προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, ορισμένες αρμοδιότητες για την έκδοση πράξεων που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, με το άρθρο 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος ανατίθεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα να καθορίζει τη διαθεσιμότητα και τον σκοπό χρήσης των συχνοτήτων, αρμοδιότητα την οποία άσκησε, όσον αφορά τη χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τα συστήματα που παρέχουν MSS, εκδίδοντας την απόφαση εναρμόνισης.

- 91 Η Επιτροπή διαθέτει επίσης, σύμφωνα με τον τίτλο II της απόφασης MSS, όπως υποστηρίζει άλλωστε και η προσφεύγουσα, την αποκλειστική αρμοδιότητα επιλογής των φορέων εκμετάλλευσης MSS στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz με βάση διαδικασία κοινής επιλογής. Όπως επιβεβαίωσε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας κοινής επιλογής, καθορίζει, μεταξύ άλλων, αν το σύστημα που προτάθηκε στο πλαίσιο προσφοράς υποβληθείσας κατόπιν της πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων ανταποκρίνεται στον ορισμό συστήματος που παρέχει MSS, όπως αυτός προκύπτει από το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω απόφασης. Πράγματι, όπως προκύπτει από τον τίτλο αυτόν, η Επιτροπή διοργανώνει διαδικασία συγκριτικής επιλογής για την επιλογή φορέων εκμετάλλευσης κινητών δορυφορικών συστημάτων. Κατ' εφαρμογήν αυτής της αποκλειστικής αρμοδιότητας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση επιλογής, με την οποία επέλεξε την Inmarsat και τη Solaris (εν συνεχεία EchoStar) ως φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων που παρέχουν MSS στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz (βλ. σκέψη 8 της παρούσας απόφασης).
- 92 Αφετέρου, το κανονιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις MSS παρέχει ορισμένες αποκλειστικές αρμοδιότητες στα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, πρώτον, οι αρμόδιες εθνικές αρχές χορηγούν, δυνάμει του τίτλου III της απόφασης MSS, στους φορείς εκμετάλλευσης που επέλεξε η Επιτροπή τις αναγκαίες άδειες για τη χρήση των ραδιοσυχνοτήτων που εκχωρούνται για την εκμετάλλευση των κινητών δορυφορικών συστημάτων.
- 93 Πράγματι, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της απόφασης MSS, μόνο στα κράτη μέλη εναπόκειται να εξασφαλίζουν ότι οι επιλεγέντες αιτούντες έχουν δικαίωμα χρήσης της συγκεκριμένης ραδιοσυχνότητας που προσδιορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής και το δικαίωμα λειτουργίας κινητού δορυφορικού συστήματος. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, της απόφασης αυτής, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους χορηγούν στους αιτούντες που έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τον τίτλο II της εν λόγω απόφασης και έχουν εξουσιοδοτηθεί να χρησιμοποιούν το ραδιοφάσμα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7 της ίδιας απόφασης, τις απαιτούμενες εγκρίσεις για την παροχή συμπληρωματικών επίγειων σκελών για κινητά δορυφορικά συστήματα στην επικράτειά τους.
- 94 Από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, και του άρθρου 8, παράγραφος 1, της απόφασης MSS προκύπτει ότι η χορήγηση της άδειας βάσει της πρώτης από τις διατάξεις αυτές υπόκειται σε μία και μόνη προϋπόθεση, ήτοι ο φορέας που ζητεί την άδεια αυτή να είναι αιτών που έχει επιλεγεί σύμφωνα με τον τίτλο II της εν λόγω απόφασης, ενώ η άδεια βάσει της δεύτερης από τις διατάξεις αυτές υπόκειται σε δύο προϋποθέσεις, κατά τις οποίες ο αιτών την άδεια, πέραν της ιδιότητας του επιλεγέντος φορέα εκμετάλλευσης, πρέπει επίσης να έχει λάβει άδεια χρήσης του ραδιοφάσματος δυνάμει του άρθρου 7 της απόφασης αυτής (πρβλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2020, Viasat UK και Viasat, C-100/19, EU:C:2020:174, σκέψη 46).
- 95 Κατά συνέπεια, η γραμματική ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, και του άρθρου 8, παράγραφος 1, της απόφασης MSS οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μια ΕΡΑ δεν μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση αδειάς βάσει μιας από τις διατάξεις αυτές για τον λόγο ότι το σύστημα για το οποίο ζητείται η άδεια δεν είναι κινητό δορυφορικό σύστημα ή ότι ο οικείος φορέας εκμετάλλευσης δεν τήρησε την δέσμευση που ανέλαβε κατά τη διαδικασία (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2020, Viasat UK και Viasat, C-100/19, EU:C:2020:174, σκέψη 49). Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 91 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή, πριν εκδώσει την απόφαση επιλογής, αξιολογεί κατά πόσον το σύστημα που προτείνει μια επιχείρηση στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων είναι κινητό δορυφορικό σύστημα.

- 96 Επομένως, οι ΕΡΑ δεν διαθέτουν κανένα περιθώριο εκτίμησης κατά τη χορήγηση των αδειών και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να τις απορρίψουν, αν η αίτηση προέρχεται από φορέα ο οποίος έχει επιλεγεί από την Επιτροπή, πράγμα το οποίο παραδέχεται η προσφεύγουσα.
- 97 Η προσφεύγουσα θεωρεί, κατ' ουσίαν, ότι το γεγονός αυτό συνεπάγεται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να ενεργεί για να «προστατεύσει» τις αποκλειστικές αρμοδιότητές της και, ως εκ τούτου, προκειμένου να εμποδίσει τη χορήγηση των αδειών από τις ΕΡΑ σε περίπτωση που το σύστημα για την εκμετάλλευση του οποίου ο επιλεγείς φορέας εκμετάλλευσης ζητεί την άδεια έχει τροποποιηθεί, όπως εν προκειμένω το σύστημα EAN, σε σχέση με το σύστημα για την υλοποίηση του οποίου ο ως άνω φορέας είχε επιλεγεί από την Επιτροπή, και σε περίπτωση που το νέο σύστημα δεν ανταποκρίνεται στους σκοπούς που προβλέπονται στην απόφαση εναρμόνισης και στην απόφαση MSS, ούτε και στις δεσμεύσεις που ανέλαβε ο οικείος φορέας στο πλαίσιο της διαδικασίας κοινής επιλογής.
- 98 Συναφώς, δεύτερον, επισημαίνεται ότι η αρμοδιότητα παρακολούθησης της συμμόρφωσης προς, αφενός, τους κοινούς όρους των αδειών οι οποίοι προβλέπονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 7, παράγραφος 2, και στο άρθρο 8, παράγραφος 3, της απόφασης MSS, και, αφετέρου, τις δεσμεύσεις που ανέλαβε ο οικείος επιχειρηματίας στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής, καθώς και η αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων για ενδεχόμενες παραβάσεις, έχει απονεμηθεί στα κράτη μέλη, δεδομένου ότι η Επιτροπή διαθέτει συναφώς μόνον αρμοδιότητα συντονισμού.
- 99 Πράγματι, κατά πρώτον, το άρθρο 9 της απόφασης MSS προβλέπει σύστημα παρακολούθησης της συμμόρφωσης προς τους κοινούς όρους των αδειών που χορηγούν οι ΕΡΑ καθώς και διαδικασία επιβολής της εφαρμογής σε περίπτωση μη τήρησης των εν λόγω κοινών όρων από τον επιλεγέντα αδειοδοτημένο φορέα εκμετάλλευσης. Οι συναφείς αρμοδιότητες απονέμονται από την απόφαση MSS πρωτίστως στα κράτη μέλη.
- 100 Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της απόφασης MSS, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους κοινούς όρους των αδειών που χορηγούνται κατ' εφαρμογήν των άρθρων 7 και 8 της εν λόγω απόφασης και λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Το άρθρο 9, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της απόφασης αυτής ορίζει ότι οι εθνικοί κανόνες εφαρμογής πρέπει να είναι σύμφωνοι με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με το άρθρο 10 της οδηγίας για την αδειοδότηση.
- 101 Κατά το άρθρο 10 της οδηγίας για την αδειοδότηση, οι ΕΡΑ παρακολουθούν και επιβλέπουν τη συμμόρφωση προς τους όρους της γενικής άδειας ή των δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων. Συναφώς, τα κράτη μέλη εξουσιοδοτούν τις ΕΡΑ προκειμένου, μεταξύ άλλων, να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που παραβαίνουν την υποχρέωση να τηρούν τις γενικές αυτές άδειες ή όρους χρήσης αποτρεπτικές οικονομικές κυρώσεις ή διαταγή να διακοπεί ή να καθυστερήσει η παροχή υπηρεσίας ή δέσμης υπηρεσιών η οποία, εάν συνεχιζόταν, θα κατέληγε σε σοβαρή στρέβλωση του ανταγωνισμού.
- 102 Οι διατάξεις που μνημονεύονται στις σκέψεις 99 έως 101 της παρούσας απόφασης πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 21 της απόφασης MSS, κατά την οποία η εφαρμογή των αποφάσεων ανάκλησης αδειών που χορηγήθηκαν για MSS ή συμπληρωματικά επίγεια σκέλη λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων θα πρέπει να επιβάλλεται σε εθνικό επίπεδο.
- 103 Κατά δεύτερον, μεταξύ των κοινών όρων στους οποίους υπόκεινται οι άδειες δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, της απόφασης MSS, η συμμόρφωση προς τους οποίους πρέπει να διασφαλίζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της

εν λόγω απόφασης, περιλαμβάνεται, ιδίως, ο όρος που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο α', κατά τον οποίο οι αιτούντες χρησιμοποιούν το εκχωρηθέν ραδιοφάσμα για την παροχή MSS. Η τελευταία αυτή διάταξη, σε συνδυασμό με τον ορισμό του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της ως άνω απόφασης, αφορά, επομένως, την παρακολούθηση εκ μέρους των κρατών μελών της τήρησης του σκοπού της εκχώρησης του ραδιοφάσματος για την παροχή MSS και, κατά συνέπεια, τον έλεγχο περί του ότι το σύστημα για την εκμετάλλευση του οποίου χρησιμοποιείται η εν λόγω συχνότητα είναι ένα κινητό δορυφορικό σύστημα που παρέχει MSS, πράγμα το οποίο, κατ' ουσίαν, γίνεται δεκτό από την προσφεύγουσα εφόσον υποστηρίζει ότι ο σκοπός εναρμόνισης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz σημαίνει ότι «κινητά δορυφορικά συστήματα» παρέχουν MSS.

- 104 Επιπλέον, οι άδειες του άρθρου 7, παράγραφος 1, της απόφασης MSS υπόκεινται επίσης στον κοινό όρο του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της απόφασης αυτής, κατά τον οποίο οι αιτούντες τηρούν κάθε δέσμευση που αναλαμβάνουν με την αίτησή τους ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιλογής που οργανώνεται από την Επιτροπή.
- 105 Εξάλλου, οι άδειες που χορηγούνται από τις EPA δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, της απόφασης MSS υπόκεινται, μεταξύ άλλων, στον κοινό όρο του άρθρου 8, παράγραφος 3, στοιχείο α', της εν λόγω απόφασης, κατά τον οποίο οι φορείς εκμετάλλευσης χρησιμοποιούν το εκχωρηθέν ραδιοφάσμα για την παροχή συμπληρωματικών επίγειων σκελών κινητών δορυφορικών συστημάτων, καθώς και στον όρο του άρθρου 8, παράγραφος 3, στοιχείο β', της ίδιας απόφασης, κατά τον οποίο τα συμπληρωματικά επίγεια σκέλη συνιστούν αναπόσπαστο μέρος ενός κινητού δορυφορικού συστήματος και ελέγχονται από τον μηχανισμό δορυφορικών πόρων και διαχείρισης δικτύου. Οι διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό με τον ορισμό του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ως άνω απόφασης, καθιστούν δυνατό να διασφαλίζεται από τα κράτη μέλη η παρακολούθηση και ο έλεγχος της τήρησης από τον επιλεγέντα φορέα εκμετάλλευσης, μεταξύ άλλων, του ρόλου των συμπληρωματικών επίγειων σκελών στο κινητό δορυφορικό σύστημα που έχει αδειοδοτηθεί δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, της απόφασης αυτής.
- 106 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόφαση MSS προβλέπει διαδικασία παρακολούθησης ενός συστήματος το οποίο αδειοδοτείται από τις EPA και τον έλεγχο της χρήσης, σύμφωνα με τον εναρμονισμένο σκοπό για την παροχή MSS, της συχνότητας που έχει εκχωρηθεί στον επιλεγέντα και αδειοδοτημένο φορέα εκμετάλλευσης και, ως εκ τούτου, τον έλεγχο της τήρησης από αυτόν του νομικού πλαισίου που εφαρμόζεται στις MSS, ιδίως όσον αφορά τον ίδιο τον ορισμό του κινητού δορυφορικού συστήματος και των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται κατά τη διαδικασία επιλογής. Οι σχετικές αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων ανατίθενται στα κράτη μέλη.
- 107 Κατά τρίτον, όσον αφορά τις αρμοδιότητες της Επιτροπής στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης και επιβολής της εφαρμογής, από την αιτιολογική σκέψη 22 της απόφασης MSS προκύπτει ότι, ενώ η παρακολούθηση της χρήσης του ραδιοφάσματος από τους επιλεγμένους και αδειοδοτηθέντες φορείς εκμετάλλευσης κινητών δορυφορικών συστημάτων καθώς και κάθε τυχόν απαιτούμενη δράση επιβολής της εφαρμογής αναλαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, η Επιτροπή θα πρέπει να διατηρεί την ευχέρεια καθορισμού των λεπτομερειών της συντονισμένης διαδικασίας παρακολούθησης ή/και επιβολής της εφαρμογής. Εφόσον απαιτείται, η Επιτροπή θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να εγείρει ζητήματα επιβολής της εφαρμογής σχετικά με την εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης τήρηση των κοινών όρων αδειοδότησης.

- 108 Ως εκ τούτου, αφενός, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της απόφασης MSS, «[η] Επιτροπή δύναται, με τη βοήθεια της επιτροπής επικοινωνιών [που ιδρύθηκε βάσει του άρθρου 22 της οδηγίας-πλαisiού] να εξετάζει κάθε κατ' ισχυρισμόν προβαλλόμενη επιμέρους αθέτηση των κοινών όρων». Επιπλέον, κατά την ίδια διάταξη, «[ο]σάκις κράτος μέλος ενημερώσει την Επιτροπή για συγκεκριμένη αθέτηση, η Επιτροπή εξετάζει την προβαλλόμενη αθέτηση [...]». Η διάταξη αυτή δεν διευκρινίζει τη φύση της πράξης που θα μπορούσε να εκδώσει η Επιτροπή βάσει αυτής ή τα έννομα αποτελέσματα μιας εξέτασης στην οποία μπορεί –ή ενδεχομένως πρέπει– να προβεί η Επιτροπή.
- 109 Εντούτοις, από τη συστηματική ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της απόφασης MSS προκύπτει ότι, κατ' εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που της απονέμει η διάταξη αυτή, η Επιτροπή μπορεί ή και οφείλει, στο πλαίσιο των εργασιών της επιτροπής επικοινωνιών, να διατυπώσει σύσταση ή γνωμοδότηση προς τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Πράγματι, από το άρθρο 9, παράγραφος 2, της εν λόγω απόφασης προκύπτει ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την τήρηση των κοινών όρων και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης (βλ. σκέψη 100 της παρούσας απόφασης). Επομένως, η «εξέταση» στην οποία η Επιτροπή μπορεί ή οφείλει να προβεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της απόφασης αυτής δεν μπορεί παρά να αποσκοπεί στο να παράσχει στα κράτη μέλη συνδρομή προκειμένου να αποφασίσουν σχετικά με το κατά πόσον υπήρξε παράβαση των κοινών όρων και, ενδεχομένως, σχετικά με την κύρωση που πρέπει να επιβληθεί για μια τέτοια παράβαση, χωρίς ωστόσο να απονέμει στην Επιτροπή αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων επ' αυτού.
- 110 Σύμφωνα όμως με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 68 και 69 της παρούσας απόφασης, αποτελούν πράξεις δεκτικές προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, όλες οι πράξεις που εκδίδονται από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, ανεξαρτήτως του είδους τους ή του τύπου τον οποίο έχουν περιβληθεί, και οι οποίες αποσκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών έννομων αποτελεσμάτων (πρβλ. απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, Ουγγαρία κατά Επιτροπής, C-31/13 P, EU:C:2014:70, σκέψη 54).
- 111 Αντιθέτως, από τον προβλεπόμενο από το άρθρο 263 ΣΛΕΕ δικαστικό έλεγχο εξαιρείται κάθε πράξη που δεν παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, όπως οι προπαρασκευαστικές, οι βεβαιωτικές και οι αμιγώς εκτελεστικές πράξεις, οι απλές συστάσεις και γνωμοδοτήσεις, καθώς και, κατ' αρχήν, οι εσωτερικές οδηγίες [πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Reynolds Tobacco κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-131/03 P, EU:C:2006:541, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και διάταξη της 14ης Μαΐου 2012, Sepracor Pharmaceuticals (Ireland) κατά Επιτροπής, C-477/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:292, σκέψη 52].
- 112 Κατά συνέπεια, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, η υπό κρίση προσφυγή είναι απαράδεκτη στο μέτρο που αφορά άρνηση της Επιτροπής να εκδώσει πράξη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της απόφασης MSS.
- 113 Αφετέρου, όσον αφορά την αρμοδιότητα που διαθέτει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 3, της απόφασης MSS να εκδώσει απόφαση που παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι των κρατών μελών προκειμένου να θέσει σε εφαρμογή μηχανισμό συντονισμού της επιβολής της εφαρμογής των κοινών όρων σχετικά με την παροχή MSS, η Επιτροπή παραδέχθηκε, απαντώντας σε ισχυρισμό της Eutelsat και σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, ότι η διάταξη αυτή της παρέχει αρμοδιότητες για τη θέσπιση άλλων μέτρων που

καθορίζουν ενδεδειγμένους τρόπους για τη συντονισμένη εφαρμογή των κανόνων επιβολής, ιδίως όσον αφορά τους κοινούς όρους που συνδέονται με τη χρήση των συμπληρωματικών επίγειων σκελών.

- 114 Εντούτοις, πρέπει να σημειωθεί, όπως επισήμανε και η Επιτροπή, ότι η αρμοδιότητα που της απονέμει το άρθρο 9, παράγραφος 3, της απόφασης MSS είναι απλώς αρμοδιότητα συντονισμού των τρόπων εφαρμογής των μέτρων επιβολής της εφαρμογής από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, οι οποίες διατηρούν ωστόσο πλήρη αρμοδιότητα όσον αφορά την υλοποίηση των εν λόγω εκτελεστικών μέτρων. Επομένως, η Επιτροπή δεν διαθέτει καμία αρμοδιότητα, δυνάμει της διάταξης αυτής, ούτε να διαπιστώσει κατά τρόπο δεσμευτικό την ύπαρξη παράβασης των κοινών όρων ούτε να εκδώσει πράξη με την οποία θα μπορούσε να εμποδίσει τις ως άνω εθνικές αρχές να χορηγήσουν άδεια ή να την ανακαλέσουν ή να την αναστείλουν σε περίπτωση που διαπιστώσουν την ύπαρξη παράβασης.
- 115 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η απόφαση MSS δεν απονέμει στην Επιτροπή ρητές αρμοδιότητες για να αξιολογήσει τη συμβατότητα του συστήματος EAN προς την απόφαση επιλογής ή προς το κανονιστικό πλαίσιο που ισχύει για τις MSS, ούτε για να εκδώσει στη συνέχεια πράξη με σκοπό να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν άδεια στην Inmarsat ή να τις υποχρεώσει να ανακαλέσουν τις χορηγηθείσες άδειες, ενέργειες που θα μπορούσαν να προσβληθούν δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.
- 116 Τρίτον, στο μέτρο που τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτίασης πρέπει να γίνουν αντιληπτά υπό την έννοια ότι προβάλλεται η ύπαρξη σιωπηρών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής για την έκδοση αντίθετης πράξης, διά της ανάκλησης ή τροποποίησης της απόφασης επιλογής των φορέων εκμετάλλευσης, με την αιτιολογία ότι η χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz που εκχωρείται στην Inmarsat δεν ανταποκρίνεται ούτε στους σκοπούς που καθορίζει η απόφαση εναρμόνισης ούτε στα κριτήρια βάσει των οποίων είχε επιλεγεί η Inmarsat, διαπιστώνονται τα ακόλουθα.
- 117 Με βάση μια γενική αρχή του δικαίου, το όργανο που είναι αρμόδιο για την έκδοση μιας νομικής πράξης είναι επίσης, κατ' αρχήν, αρμόδιο για την κατάργηση ή την τροποποίησή της με την έκδοση αντίθετης πράξης, εκτός εάν ρητώς παρέχεται η αρμοδιότητα αυτή σε άλλο όργανο (πρβλ. αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2002, Lagardère και Canal+ κατά Επιτροπής, T-251/00, EU:T:2002:278, σκέψη 130, και της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Ισπανία κατά Επιτροπής, T-808/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:734, σκέψη 40).
- 118 Εν προκειμένω, στο μέτρο που οι ΕΡΑ μπορούν να χορηγήσουν τις άδειες μόνον στους φορείς εκμετάλλευσης που επέλεξε η Επιτροπή (βλ. σκέψη 94 της παρούσας απόφασης), η ανάκληση της απόφασης επιλογής θα είχε ως συνέπεια, για τον φορέα, την απώλεια της ιδιότητάς του ως επιλεγέντος φορέα εκμετάλλευσης και, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, και το άρθρο 8, παράγραφος 2, της απόφασης MSS, οι ΕΡΑ δεν θα μπορούσαν πλέον να του χορηγήσουν άδειες.
- 119 Συναφώς, δεν αποκλείεται, υπό ορισμένες περιστάσεις, να είναι η Επιτροπή αρμόδια για την κατάργηση ή τροποποίηση της απόφασης επιλογής που η ίδια εξέδωσε (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2020, Viasat UK και Viasat, C-100/19, EU:C:2020:174, σκέψη 47).
- 120 Εντούτοις, η αναγνώριση της ύπαρξης μιας τέτοιας αρμοδιότητας στην Επιτροπή για την ανάκληση της απόφασης επιλογής ή για την τροποποίησή της, με την αιτιολογία ότι, κατόπιν της έκδοσής της, ο επιλεγείς φορέας έχει τροποποιήσει το σύστημά του, με αποτέλεσμα αυτό να μη συμμορφώνεται προς το νομικό πλαίσιο που ισχύει για τις MSS ή προς τις δεσμεύσεις που

είχαν αναληφθεί κατά τη διαδικασία επιλογής, θα ήταν αντίθετη προς το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, διότι τούτο θα προϋπέθετε ότι η Επιτροπή αξιολογεί τη συμβατότητα του επίμαχου συστήματος προς το νομικό πλαίσιο ή προς την εν λόγω απόφαση, καθιστώντας περιττή τη διαδικασία επιβολής της εφαρμογής που εμπίπτει στις αποκλειστικές αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων των κρατών μελών. Όπως, όμως, προκύπτει από τη σκέψη 106 της παρούσας απόφασης, στο πλαίσιο του συστήματος κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών που απορρέει από την απόφαση MSS, στα κράτη μέλη εναπόκειται να ελέγχουν, με τη συνδρομή της Επιτροπής, που διαθέτει αρμοδιότητες συντονισμού επ' αυτού, μια τέτοια συμβατότητα στο πλαίσιο της παρακολούθησης της συμμόρφωσης προς τους κοινούς όρους των αδειών που χορηγούνται στον επιλεγέντα φορέα. Επομένως, η σχετική αρμοδιότητα ανατέθηκε ευθέως από τις ρητές διατάξεις της απόφασης MSS σε άλλο όργανο πλην της Επιτροπής κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 117 της παρούσας απόφασης.

121 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι η αναδρομική ανάκληση ευμενούς διοικητικής πράξης υπόκειται σε αυστηρές προϋποθέσεις. Κατά παγία νομολογία, μολοντί πρέπει να αναγνωρίζεται σε κάθε θεσμικό όργανο της Ένωσης, το οποίο διαπιστώνει ότι η πράξη που μόλις εξέδωσε έχει μη σύννομο χαρακτήρα, το δικαίωμα να ανακαλεί αναδρομικώς την πράξη αυτή εντός ευλόγου χρόνου, το εν λόγω δικαίωμα μπορεί να περιορίζεται από την ανάγκη σεβασμού της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ωφελούμενου από την πράξη ο οποίος στηρίχθηκε στη νομιμότητα της πράξης αυτής (βλ. αποφάσεις της 17ης Απριλίου 1997, *de Compte* κατά Κοινοβουλίου, C-90/95 P, EU:C:1997:198, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 12ης Μαΐου 2011, *Région Nord-Pas-de-Calais και Communauté d'agglomération du Douaisis* κατά Επιτροπής, T-267/08 και T-279/08, EU:T:2011:209, σκέψη 189 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, η ανάκληση πράξης που δημιουργεί δικαιώματα υπόκειται σε τρεις προϋποθέσεις: πρώτον, η απόφαση που δημιουργεί δικαίωμα πρέπει να μην είναι σύννομη, δεύτερον, η ανάκληση πρέπει να πραγματοποιείται εντός ευλόγου χρόνου κατόπιν της έκδοσης της οικείας απόφασης και, τρίτον, το θεσμικό όργανο πρέπει, κατ' αρχήν, να σέβεται τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ωφελούμενου από την απόφαση ο οποίος, καλόπιστα, στηρίχθηκε στη νομιμότητά της (πρβλ. απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2012, *Eklund* κατά Επιτροπής, F-57/11, EU:F:2012:145, σκέψεις 69 έως 72). Η προσφεύγουσα όμως δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα προκειμένου να αποδείξει ότι πληρούται εν προκειμένω η δεύτερη και η τρίτη από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.

122 Επομένως, η υπό κρίση αίτηση δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

2) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής που απορρέουν από τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις

123 Παραπέμποντας στις οδηγίες 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 94, σ. 65), και 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ 2014, L 94, σ. 1), η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από την Eutelsat, προβάλλει ότι η υποχρέωση της Επιτροπής να ενεργήσει απορρέει επίσης από τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, σύμφωνα με τις οποίες η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να διασφαλίζει την τήρηση των υποχρεώσεων και των όρων που θεσπίζονται στον πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, καθώς και των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της διαφάνειας. Συνεπώς, στην

Επιτροπή εναπόκειται να επιβάλει κυρώσεις για τις «πρόδηλες αποκλίσεις» σε σχέση με το περιεχόμενο της εγκεκριμένης χρήσης και τη βάση επί της οποίας διοργανώθηκε η διαδικασία της πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων.

124 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα αυτά.

125 Υπογραμμίζεται ότι, με την υπό κρίση αιτίαση, η προσφεύγουσα φαίνεται να υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι, λαμβανομένης υπόψη της «ουσιώδους μεταβολής» από την Inmarsat του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz σε σχέση με τη χρήση για την οποία επελέγη, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, υπό το πρίσμα των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία επιλογής ή να διοργανώσει νέα διαδικασία επιλογής προκειμένου να μπορέσει να επαναξιολογήσει, στο πλαίσιο μιας τέτοιας νέας διαδικασίας, το σύστημα EAN.

126 Συναφώς, πρώτον, επισημαίνεται ότι, εν προκειμένω, με την απόφαση επιλογής, η Επιτροπή επέλεξε τους φορείς στους οποίους έπρεπε να χορηγηθεί, σε κάθε κράτος μέλος, άδεια χρήσης ορισμένων συχνοτήτων στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS, αλλά δεν συνήψε συμβάσεις παραχώρησης κατά την έννοια της οδηγίας 2014/23 ή δεν οργάνωσε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης δυνάμει της οδηγίας 2014/24. Πράγματι, η διαδικασία επιλογής διέπεται από τους ειδικούς κανόνες βάσει των οποίων οργανώθηκε, ήτοι τον τίτλο II της απόφασης MSS. Κατά συνέπεια, δυνάμει της αρχής *lex specialis derogat legi generali*, οι οδηγίες που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν έχουν εφαρμογή εν προκειμένω.

127 Δεύτερον, η εφαρμογή των οδηγιών 2014/23 και 2014/24, κατ' αναλογία, στις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης θα ήταν αντίθετη προς την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, όπως αυτή προκύπτει από το άρθρο 5 ΣΕΕ (βλ. σκέψη 201 της παρούσας απόφασης), όπως υποστηρίζει και η Επιτροπή.

128 Κατά συνέπεια, η παρούσα αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

3) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής που απορρέουν από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας

129 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να παρέχει συνδρομή στις ΕΡΑ, κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί βάσει των Συνθηκών, και να τους παρέχει κατευθύνσεις όσον αφορά την υλοποίηση, διά της απόφασης MSS, των εναρμονισμένων διατάξεων. Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, βάσει της εν λόγω αρχής, να παρέχει κατευθυντήριες γραμμές ή συστάσεις, προκειμένου να συνδράμει τις ΕΡΑ κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

130 Συναφώς, υπενθυμίζεται, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 110 και 111 της παρούσας απόφασης, ότι κατευθυντήρια γραμμή ή σύσταση που δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα δεν συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής. Κατά συνέπεια, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, η υπό κρίση προσφυγή, στο μέτρο που η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την ύπαρξη υπαίτιας παράλειψης της Επιτροπής να εκδώσει τέτοια σύσταση, πρέπει να κριθεί απαράδεκτη.

131 Εξάλλου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι, με το επιχειρήμα αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, κατ' εφαρμογήν της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, η Επιτροπή όφειλε να απευθύνει στις ΕΡΑ ατομική πράξη δεσμευτικής φύσης προκειμένου να τις συνδράμει κατά την άσκηση των

καθηκόντων τους σχετικά με τη χορήγηση αδειών στον επιλεγέντα φορέα εκμετάλλευσης, επισημαίνεται ότι οι σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης διέπονται, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, από την αρχή αυτή. Η αρχή αυτή όχι μόνο υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν κάθε μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίζει την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, αλλά επιβάλλει επίσης στα θεσμικά όργανα της Ένωσης αμοιβαίες υποχρεώσεις συνεργασίας με τα κράτη μέλη (βλ. διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψη 17). Αυτό το καθήκον καλόπιστης συνεργασίας είναι γενικής εφαρμογής και δεν εξαρτάται από τον αποκλειστικό ή μη χαρακτήρα της οικείας αρμοδιότητας της Ένωσης (απόφαση της 20ής Απριλίου 2010, Επιτροπή κατά Σουηδίας, C-246/07, EU:C:2010:203, σκέψη 71).

132 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτίασης, η προσφεύγουσα εκκινεί από την εσφαλμένη παραδοχή ότι οι ΕΡΑ οφείλουν να αξιολογήσουν τη συμβατότητα του συστήματος της Inmarsat με το ισχύον νομικό πλαίσιο και, ιδίως, με την απόφαση επιλογής που εξέδωσε η Επιτροπή πριν από τη χορήγηση των αδειών. Όπως όμως προκύπτει από τη σκέψη 94 της παρούσας απόφασης, η μόνη προϋπόθεση την οποία οι ΕΡΑ οφείλουν να αξιολογούν κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης σχετικά με τις αιτήσεις αδειοδότησης βάσει του άρθρου 7 της απόφασης MSS και μία από τις δύο προϋποθέσεις που πρέπει να αξιολογηθούν για τη χορήγηση των αδειών βάσει του άρθρου 8 της απόφασης αυτής – η δεύτερη προϋπόθεση είναι να διαθέτει ο φορέας ήδη άδεια βάσει του εν λόγω άρθρου 7–, είναι ο αιτών την άδεια να φέρει την ιδιότητα του «επιλεγέντος φορέα». Η ιδιότητα αυτή, στην περίπτωση της Inmarsat, προκύπτει σαφώς από το άρθρο 2 της απόφασης επιλογής, το οποίο δεν χρήζει καμίας ερμηνείας.

133 Το ζήτημα της τήρησης του σκοπού για τον οποίο ανατέθηκε στην Inmarsat η ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz καθώς και η συμβατότητα του συστήματος EAN με το ισχύον νομικό πλαίσιο, και ιδίως με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν κατά τη διαδικασία επιλογής, εμπίπτουν στον μηχανισμό παρακολούθησης και επιβολής της εφαρμογής του άρθρου 9 της απόφασης MSS. Μάλιστα, η απόφαση αυτή προβλέπει τον ειδικό μηχανισμό συνδρομής, που αντικατοπτρίζει την καλόπιστη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της εν λόγω απόφασης, οσάκις κράτος μέλος ενημερώσει την Επιτροπή για συγκεκριμένη αθέτηση, η Επιτροπή εξετάζει την προβαλλόμενη αθέτηση συνεπικουρούμενη από την επιτροπή επικοινωνιών. Η υποχρέωση που βαρύνει, κατά τον χρόνο εκείνο, την Επιτροπή εκφράζει το πνεύμα της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας. Η εν λόγω συνεργασία ενισχύεται από την εκτελεστική απόφαση την οποία εκδίδει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 3, της απόφασης MSS, που καθιερώνει διαδικασία έρευνας και ανταλλαγής πληροφοριών σε επίπεδο Ένωσης ως προς την οποία υπεύθυνη είναι η Επιτροπή.

134 Καμία άλλη αυτοτελής υποχρέωση που να παρέχει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα να ενεργήσει σύμφωνα με την πρόσκληση που της απηύθυνε η προσφεύγουσα, βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας και μόνον, δεν μπορεί να βαρύνει την Επιτροπή.

135 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η υπό κρίση αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

4) Επί των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με την υποχρέωση αποτροπής του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς προκειμένου να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα της πρωτοβουλίας εναρμόνισης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS

136 Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας σχετικά με την υποχρέωση της Επιτροπής να εκδώσει, προς απάντηση στην πρόσκλησή της να ενεργήσει, πράξη αποσκοπούσα στην προστασία της εσωτερικής αγοράς των MSS, η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο

των Κάτω Χωρών και την Eutelsat, φρονεί ότι η Επιτροπή σαφώς και διαθέτει αυτοτελείς αρμοδιότητες για την αποτροπή του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς, ο οποίος θα λάμβανε χώρα αν οι ΕΡΑ αποφάσιζαν, με δική τους πρωτοβουλία, να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για διαφορετικό σκοπό. Εκτιμά ότι οι αρμοδιότητες αυτές απορρέουν από το άρθρο 9, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της απόφασης MSS, από το άρθρο 19 της οδηγίας-πλαισίου, από την αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας για την αδειοδότηση και από το άρθρο 114 ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 1, και τις αιτιολογικές σκέψεις 5, 12 και 14 της απόφασης MSS.

137 Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι αποκλειστικές αρμοδιότητες που ανατίθενται ρητώς στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διαχείρισης των MSS, οι οποίες συνίστανται στην εναρμόνιση των σκοπών χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz και στην επιλογή των φορέων εκμετάλλευσης βάσει της κοινής διαδικασίας για τη χρήση της εν λόγω ζώνης συχνοτήτων σύμφωνα με τους κατά τα ανωτέρω εναρμονισμένους σκοπούς, εντάσσονται σε ένα ευρύτερο κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο αποσκοπεί στη δημιουργία ενιαίας αγοράς για την εναρμονισμένη χρήση ορισμένων ραδιοσυχνοτήτων, όπως προκύπτει ιδίως από το άρθρο 8 της οδηγίας-πλαισίου και το άρθρο 8 της οδηγίας για την αδειοδότηση. Όπως προκύπτει δε από τις αιτιολογικές σκέψεις 11 έως 13 της απόφασης MSS, ο εγγενής διασυνοριακός χαρακτήρας των MSS που διασφαλίζουν τις δορυφορικές επικοινωνίες δικαιολόγησε την κατ' εξαίρεση ανάθεση των αποκλειστικών αυτών αρμοδιοτήτων ειδικά στην Επιτροπή.

138 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί, όπως τόνισε και η προσφεύγουσα, ότι από το άρθρο 1, παράγραφος 1, καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 5, 12 και 14 της απόφασης MSS προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι ο κύριος σκοπός της πρωτοβουλίας για την εναρμόνιση της χρήσης του ραδιοφάσματος στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS είναι η δημιουργία αγοράς πανευρωπαϊκών MSS που διασφαλίζουν καθολική σύνδεση, ενώ οι λοιποί σκοποί τους οποίους προβάλλουν η Επιτροπή, η Inmarsat και η EchoStar είναι η ενίσχυση του ανταγωνισμού, η ενθάρρυνση αποδοτικών επενδύσεων και η περαιτέρω ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού κλάδου των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών, σύμφωνα με τους στόχους της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας. Η διαδικασία κοινής επιλογής που οργάνωσε η Επιτροπή, μετά το πέρας της οποίας ανέθεσε τη συχνότητα αυτή, μεταξύ άλλων, στην Inmarsat, εντασσόταν στο πλαίσιο των ανωτέρω σκοπών.

139 Υπό το πρίσμα ιδίως των εν λόγω σκοπών πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον υφίστανται αρμοδιότητες της Επιτροπής να ενεργήσει κατόπιν της πρόσκλησης της προσφεύγουσας να εκδώσει πράξη για να μη θιγεί η εσωτερική αγορά των πανευρωπαϊκών MSS και, ως εκ τούτου, να διατηρηθεί η πρακτική αποτελεσματικότητα της εναρμόνισης, η οποία, κατά την προσφεύγουσα, θα υπονομευόταν λόγω της τροποποίησης από την Inmarsat του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz.

i) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής που απορρέουν από την οδηγία-πλαίσιο

140 Η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από την Eutelsat, θεωρεί ότι οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, που αποσκοπούν στην αποτροπή του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς που θα λάμβανε χώρα αν οι ΕΡΑ αποφάσιζαν, με δική τους πρωτοβουλία, να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για έναν νέο σκοπό, απορρέουν από το άρθρο 19 της οδηγίας-πλαισίου.

- 141 Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, είναι εύλογο να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η εντολή που ανατέθηκε στην Επιτροπή με την οδηγία-πλαίσιο όσον αφορά την εναρμόνιση των σκοπών χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz περιλαμβάνει επίσης την υποχρέωση παρακολούθησης της ανάπτυξης του τομέα αυτού και, ενδεχομένως, επικαιροποίησης της απόφασης εναρμόνισης.
- 142 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι καμία από τις διατάξεις της οδηγίας-πλαισίου τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα, και ιδίως το άρθρο 19 της εν λόγω οδηγίας, δεν της απονέμει εκτελεστικές αρμοδιότητες έναντι των φορέων εκμετάλλευσης ή των ΕΡΑ όσον αφορά τους όρους που συνδέονται με τη χρήση των ραδιοσυχνοτήτων.
- 143 Συναφώς, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι σκοπός της οδηγίας-πλαισίου είναι η προώθηση της εναρμονισμένης διαχείρισης των ραδιοσυχνοτήτων. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν για την αποτελεσματική διαχείριση των ραδιοσυχνοτήτων για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην επικράτειά τους και προωθούν την εναρμονισμένη χρήση τους προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ραδιοσυχνότητες χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και αποδοτικά. Το άρθρο 8α προβλέπει ότι τα κράτη μέλη συνεργάζονται μεταξύ τους και με την Επιτροπή κατά τον στρατηγικό σχεδιασμό, τον συντονισμό και την εναρμόνιση της χρήσης του ραδιοφάσματος στην Ένωση.
- 144 Η οδηγία-πλαίσιο οργανώνει μηχανισμό εποπτείας από την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή των εναρμονισμένων μέτρων από τις ΕΡΑ. Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, «εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η ύπαρξη αποκλίσεων κατά την υλοποίηση, εκ μέρους των [ΕΡΑ], των κανονιστικών καθηκόντων που προσδιορίζονται στην παρούσα οδηγία και στις ειδικές οδηγίες ενδέχεται να αποτελέσει φραγμό στην εσωτερική αγορά, η Επιτροπή, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη της τη γνώμη του [Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες], μπορεί να εκδώσει σύσταση ή απόφαση για την εναρμονισμένη εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και των ειδικών οδηγιών με σκοπό την προαγωγή της επίτευξης των στόχων του άρθρου 8».
- 145 Οι στόχοι που διατυπώνονται στο άρθρο 8 της οδηγίας-πλαισίου είναι, μεταξύ άλλων, η προώθηση του ανταγωνισμού στην παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, περιλαμβανομένων των συναφών πόρων και υπηρεσιών, καθώς και η συμβολή στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς.
- 146 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή διαθέτει, δυνάμει του άρθρου 19 της οδηγίας-πλαισίου, αρμοδιότητες που αποσκοπούν στην προστασία της εσωτερικής αγοράς.
- 147 Εντούτοις, αφενός, μια σύσταση την οποία θα μπορούσε να εκδώσει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 19 της οδηγίας-πλαισίου δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και, επομένως, δεν συνιστά πράξη δυνάμενη να προσβληθεί, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 110 και 111 της παρούσας απόφασης. Κατ' εφαρμογήν όμως της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, η άρνηση ενέργειας συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής ακυρώσεως, εφόσον η πράξη την οποία το θεσμικό όργανο αρνείται να εκδώσει θα μπορούσε να προσβληθεί δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ. Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να κριθεί απαράδεκτη στο μέτρο που η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την ύπαρξη υπαίτιας παράλειψης εκ μέρους της Επιτροπής να εκδώσει τέτοια σύσταση.

- 148 Αφετέρου, όσον αφορά τις αποφάσεις που η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να εκδώσει δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού, οι οποίες έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, οι αποφάσεις αυτές έχουν πολύ συγκεκριμένο περιεχόμενο. Ειδικότερα, μπορούν μόνο να περιλαμβάνουν τον ορισμό εναρμονισμένης ή συντονισμένης μεθόδου για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που απαριθμούνται στην εν λόγω παράγραφο. Μεταξύ των ζητημάτων αυτών όμως δεν περιλαμβάνεται εκείνο που αφορά εναρμονισμένη μέθοδο όσον αφορά τις χορηγητέες άδειες σε φορέα που έχει επιλεγεί σύμφωνα με την κοινή διαδικασία κατόπιν της εναρμόνισης της χρήσης μιας συχνότητας.
- 149 Επομένως, το άρθρο 19 της οδηγίας-πλαisiού δεν μπορεί να αποτελέσει νομική βάση για τη λήψη του μέτρου που ζήτησε η προσφεύγουσα με την όχλησή της.
- 150 Επιπλέον, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή είναι αρμόδια, δυνάμει της οδηγίας-πλαisiού, να προτείνει επανεξέταση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, συνδέεται με το επιχείρημα με το οποίο η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν άσκησε τις οικείες εξουσίες νομοθετικής πρωτοβουλίας και θα εξεταστεί κατωτέρω στις σκέψεις 191 επ.
- 151 Τέλος, στο μέτρο που το επιχείρημα αυτό πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι η προσφεύγουσα φρονεί ότι η ίδια η Επιτροπή όφειλε να τροποποιήσει τον σκοπό χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, καθόσον διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για τον καθορισμό του εν λόγω εναρμονισμένου σκοπού, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση εναρμόνισης, η οποία προβλέπει τον εναρμονισμένο σκοπό της εν λόγω χρήσης για τις MSS, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος και όχι βάσει της οδηγίας-πλαisiού.
- 152 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί το βάσιμο του επιχειρήματος της προσφεύγουσας όσον αφορά τις αρμοδιότητες για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, οι οποίες ανατέθηκαν στην Επιτροπή δυνάμει, ιδίως, του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος.

ii) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz

- 153 Από το άρθρο 1 της απόφασης ραδιοφάσματος προκύπτει ότι σκοπός της απόφασης είναι η θέσπιση πολιτικής και νομοθετικού πλαisiού στην Ένωση προκειμένου να εξασφαλίζονται ο συντονισμός των προσεγγίσεων πολιτικής και, οσάκις ενδείκνυται, εναρμονισμένες προϋποθέσεις όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και την αποτελεσματική χρήση του ραδιοφάσματος που απαιτούνται για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε τομείς πολιτικής της Ένωσης, όπως οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες, οι μεταφορές και η έρευνα και ανάπτυξη.
- 154 Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της απόφασης ραδιοφάσματος, για την επίτευξη του ως άνω σκοπού, η Επιτροπή υποβάλλει στην επιτροπή ραδιοφάσματος κατάλληλα τεχνικά μέτρα εφαρμογής με στόχο την εξασφάλιση εναρμονισμένων προϋποθέσεων για τη διαθεσιμότητα και την αποτελεσματική χρήση του ραδιοφάσματος, καθώς για και την διαθεσιμότητα των πληροφοριών που σχετίζονται με τη χρήση του ραδιοφάσματος. Στο πλαίσιο αυτό, με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ίδιας απόφασης απονέμεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα να εκδίδει ειδικές εντολές προς την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Ταχυδρομικών και Τηλεπικοινωνιακών Οργανισμών (CEPT) για την ανάπτυξη τεχνικών μέτρων εφαρμογής, όπως η εναρμόνιση της

κατανομής των ραδιοσυχνοτήτων. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, της εν λόγω απόφασης, η Επιτροπή αποφασίζει κατά πόσον οι εργασίες που έχουν ολοκληρωθεί δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 2, θα εφαρμοστούν στην Ένωση και καθορίζει την προθεσμία για την υλοποίησή τους από τα κράτη μέλη.

- 155 Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή, ασκώντας τις αρμοδιότητες για την «τεχνική διαχείριση του ραδιοφάσματος» (βλ. αιτιολογική σκέψη 11 της απόφασης ραδιοφάσματος) που της ανατίθενται δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος, εξέδωσε την απόφαση εναρμόνισης, με την οποία προέβη, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 και την αιτιολογική σκέψη 6 αυτής, στην εναρμόνιση των όρων που κατοχυρώνουν τη διάθεση και χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τα συστήματα που παρέχουν MSS.
- 156 Οι φορείς εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της Inmarsat, επελέγησαν από την Επιτροπή κατά την κοινή διαδικασία, ακριβώς για τη χρήση της εν λόγω ζώνης συχνοτήτων σύμφωνα με τον ως άνω σκοπό.
- 157 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι αλλαγή χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz σε σχέση με τη χρήση που προβλέπεται στην απόφαση εναρμόνισης θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί δυνάμει νέας απόφασης της Επιτροπής, ακολουθούμενης από νέα πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων για την ανάθεση της εν λόγω ζώνης συχνοτήτων.
- 158 Από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας μπορεί να συναχθεί ότι, κατά την άποψή της, μια τέτοια απόφαση θα επέβαλλε στην Επιτροπή την υποχρέωση να ανακαλέσει την απόφαση επιλογής ή να διοργανώσει νέα διαδικασία επιλογής, στην οποία θα μπορούσε να λάβει μέρος η προσφεύγουσα, για την ανάθεση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz σύμφωνα με τον νέο εναρμονισμένο σκοπό.
- 159 Συναφώς, τονίζεται ότι η Επιτροπή δεν αρνήθηκε ότι διαθέτει αρμοδιότητες σχετικά με την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, πράγμα το οποίο επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση απαντώντας στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, εμμένοντας ωστόσο στον «τεχνικό» χαρακτήρα μιας τέτοιας εναρμόνισης.
- 160 Επισημαίνεται ότι η αρμοδιότητα αυτή της Επιτροπής απορρέει, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος, καθόσον η Επιτροπή θα μπορούσε, βάσει αυτού, να εκδώσει νέα απόφαση προβλέπουσα την εναρμόνιση των όρων χρήσης και διαθεσιμότητας της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για σκοπούς άλλους από την εκμετάλλευση των συστημάτων που παρέχουν MSS, καταργώντας έτσι την ισχύουσα επί του παρόντος απόφαση εναρμόνισης.
- 161 Πράγματι, δυνάμει της γενικής αρχής του δικαίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 117 της παρούσας απόφασης, το όργανο που είναι αρμόδιο για την έκδοση ορισμένης νομικής πράξης, εν προκειμένω της απόφασης εναρμόνισης, είναι επίσης αρμόδιο, κατ' αρχήν, για την κατάργηση ή την τροποποίησή της. Δεδομένου ότι καμία διάταξη του εφαρμοστέου κανονιστικού πλαισίου δεν απονέμει τέτοια αρμοδιότητα σε άλλο όργανο, η Επιτροπή είναι επίσης αρμόδια να εκδώσει απόφαση για την τροποποίηση της απόφασης εναρμόνισης, σύμφωνα με τη διαδικασία που μνημονεύθηκε στη σκέψη 154 της παρούσας απόφασης.
- 162 Επιπλέον, το άρθρο 4 της απόφασης εναρμόνισης, σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 12, απονέμει στην Επιτροπή αρμοδιότητες για την επανεξέτασή της. Ειδικότερα, η εν λόγω αιτιολογική σκέψη προβλέπει ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις στην αγορά και την τεχνολογική πρόοδο, ενδέχεται στο μέλλον να απαιτηθεί να επανεξεταστεί η ανάγκη για την έκδοση της απόφασης εναρμόνισης και το πεδίο εφαρμογής της, βάσει αξιολόγησης της

Επιτροπής και των πληροφοριών που παρέχουν τα κράτη μέλη. Το άρθρο 4 της απόφασης αυτής προβλέπει ότι τα κράτη μέλη ελέγχουν λεπτομερώς τη χρήση των σχετικών ζωνών και υποβάλλουν εκθέσεις με τα ευρήματά τους στην Επιτροπή, ώστε να είναι δυνατή η επανεξέταση της απόφασης, εφόσον απαιτηθεί.

- 163 Με την από 14ης Φεβρουαρίου 2017 επιστολή της (βλ. σκέψη 16 της παρούσας απόφασης), η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι δεν είχε προβλεφθεί κανένας «επαναπροσδιορισμός» του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν αρνήθηκε ότι διαθέτει αρμοδιότητες σχετικά με την τροποποίηση του εν λόγω σκοπού, πράγμα το οποίο επιβεβαίωσε, κατ' ουσίαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πλην όμως επισήμανε στην προσφεύγουσα ότι δεν σκόπευε να προβεί σε τέτοια τροποποίηση.
- 164 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολοντί από τις σκέψεις 159 έως 162 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι η Επιτροπή διαθέτει αρμοδιότητες σχετικά με την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να προσβάλει παραδεκτώς, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, την απόφαση την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να εκδώσει, δηλαδή είτε μια νέα απόφαση εναρμόνισης βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος, με την οποία θα καταργούνταν η ισχύουσα απόφαση εναρμόνισης, είτε επανεξετασθείσα απόφαση εναρμόνισης βάσει του άρθρου 4 της απόφασης εναρμόνισης.
- 165 Κατά το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, «[κ]άθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί, υπό τις προϋποθέσεις του πρώτου και του δευτέρου εδαφίου, να ασκεί προσφυγή κατά των πράξεων των οποίων είναι αποδέκτης ή που το αφορούν άμεσα και ατομικά, καθώς και κατά των κανονιστικών πράξεων που το αφορούν άμεσα [και για την εφαρμογή των οποίων δεν απαιτούνται] εκτελεστικά μέτρα».
- 166 Εν προκειμένω, η απόφαση για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz δεν θα απευθυνόταν στην προσφεύγουσα, αλλά στα κράτη μέλη. Υπό τις συνθήκες αυτές, δυνάμει του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά της εν λόγω απόφασης παρά μόνον υπό την προϋπόθεση είτε ότι είναι κανονιστική πράξη που την αφορά άμεσα χωρίς για την εφαρμογή της να απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα είτε ότι την αφορά άμεσα και ατομικά.
- 167 Πρώτον, πρέπει να εξακριβωθεί αν η απόφαση την οποία αρνήθηκε να εκδώσει η Επιτροπή θα συνιστούσε κανονιστική πράξη κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 168 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, ο όρος «κανονιστική πράξη» του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ πρέπει να νοηθεί ότι αφορά κάθε πράξη γενικής ισχύος πλην των νομοθετικών πράξεων (διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2011, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, T-18/10, EU:T:2011:419, σκέψη 56).
- 169 Εν προκειμένω, το άρθρο 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος θα ήταν η νομική βάση της απόφασης τροποποίησης του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, είτε πρόκειται για νέα απόφαση εναρμόνισης, με την οποία καταργείται η ισχύουσα απόφαση, είτε για επανεξέταση αυτής. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι ένα μέτρο που λαμβάνεται επί τη βάση του εν λόγω άρθρου από την Επιτροπή θεσπίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 3, παράγραφος 3, της εν λόγω απόφασης, η οποία παραπέμπει στη διαδικασία των άρθρων 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των

όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή (ΕΕ 1999, L 184, σ. 23). Επομένως, η απόφαση για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz θα εκδιδόταν από την Επιτροπή κατά την άσκηση των εκτελεστικών και όχι των νομοθετικών αρμοδιοτήτων της.

- 170 Επιπλέον, η απόφαση για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz θα είχε γενική ισχύ, καθόσον θα εφαρμοζόταν σε αντικειμενικώς προσδιοριζόμενες καταστάσεις και θα παρήγε έννομα αποτελέσματα έναντι μιας κατηγορίας προσώπων που καθορίζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο. Συγκεκριμένα, η εν λόγω απόφαση θα είχε ως αντικείμενο την εναρμόνιση των όρων που διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα και τη νέα χρήση της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz.
- 171 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η απόφαση για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz θα συνιστούσε κανονιστική πράξη κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, δυνάμει της εν λόγω διάταξης, η προσφεύγουσα θα μπορούσε να ζητήσει την ακύρωση μιας τέτοιας απόφασης, αν η απόφαση αυτή την αφορούσε άμεσα και για την εφαρμογή της δεν απαιτούνταν εκτελεστικά μέτρα.
- 172 Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα αν η εν λόγω απόφαση θα αφορούσε άμεσα την προσφεύγουσα, υπενθυμίζεται ότι η προϋπόθεση να αφορά η απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής άμεσα ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, την οποία θέτει το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, απαιτεί να συντρέχουν σωρευτικώς δύο κριτήρια, ήτοι το προσβαλλόμενο μέτρο πρέπει, αφενός, να παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης του ιδιώτη και, αφετέρου, να μην καταλείπει εξουσία εκτίμησης στους αποδέκτες του που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του, δεδομένου ότι αυτή έχει καθαρώς αυτόματο χαρακτήρα και απορρέει αποκλειστικά από τη ρύθμιση της Ένωσης, χωρίς εφαρμογή άλλων παρεμβαλλομένων κανόνων (βλ. απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci, C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:873, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 173 Συναφώς, κατά πρώτον, όσον αφορά το κατά πόσον διαθέτουν εξουσία εκτίμησης οι αποδέκτες της επίμαχης απόφασης οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή της, από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της απόφασης εναρμόνισης προκύπτει ότι, από την 1η Ιουλίου 2007, τα κράτη μέλη καθορίζουν και διαθέτουν τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για τα επίμαχα συστήματα. Ως εκ τούτου, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ειδικότερα ότι η νέα απόφαση εναρμόνισης για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz δεν θα κατέλειπε κανένα περιθώριο εκτίμησης στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή της.
- 174 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τα άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης της προσφεύγουσας, διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι από την αιτιολογική σκέψη 11 της απόφασης ραδιοφάσματος προκύπτει ότι «[η] τεχνική διαχείριση του ραδιοφάσματος περιλαμβάνει την εναρμόνιση και την κατανομή του [εν λόγω] ραδιοφάσματος», αλλά «δεν καλύπτει τις διαδικασίες απονομής και αδειοδότησης, ούτε την απόφαση για το εάν θα χρησιμοποιούνται ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής για την παραχώρηση ραδιοσυχνοτήτων».
- 175 Τούτο προκύπτει επίσης από την αιτιολογική σκέψη 8 της απόφασης MSS, στην οποία αναφέρεται ότι η τεχνική διαχείριση του ραδιοφάσματος, όπως οργανώνεται, εν γένει, με την απόφαση ραδιοφάσματος και, ειδικότερα, με την απόφαση εναρμόνισης, δεν περιλαμβάνει διαδικασίες εκχώρησης ραδιοφάσματος και χορήγησης δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.

- 176 Περαιτέρω, αφενός μεν, από την αιτιολογική σκέψη 9 της απόφασης MSS προκύπτει ότι οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών δορυφορικών συστημάτων επιλέγονται και αδειοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο, αφετέρου δε, από την αιτιολογική σκέψη 11 της εν λόγω απόφασης προκύπτει ότι θα πρέπει να εναρμονισθούν τα κριτήρια επιλογής των κινητών δορυφορικών συστημάτων, ώστε η διαδικασία επιλογής να καταλήγει στη διαθεσιμότητα MSS σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το άρθρο 1 της απόφασης αυτής ορίζει, κατ' ουσίαν, ότι η απόφαση αυτή θεσπίζει διαδικασία για την κοινή επιλογή φορέων εκμετάλλευσης κινητών δορυφορικών συστημάτων που χρησιμοποιούν, σύμφωνα με την απόφαση εναρμόνισης, τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz.
- 177 Επομένως, προκύπτει σαφώς ότι πρέπει να διοργανωθεί, συνακόλουθα, διαδικασία επιλογής των φορέων εκμετάλλευσης τέτοιων συστημάτων προκειμένου να εκχωρηθεί η ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz, σύμφωνα με τον εναρμονισμένο σκοπό που προβλέπει η απόφαση εναρμόνισης. Τούτο γίνεται δεκτό και από την ίδια την προσφεύγουσα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 157 και 158 της παρούσας απόφασης. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι μια απόφαση που τροποποιεί τον σκοπό χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να ανακαλέσει την απόφαση επιλογής ή να οργανώσει νέα διαδικασία επιλογής προκειμένου να εκχωρήσει τη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz σύμφωνα με τον νέο εναρμονισμένο σκοπό, διαδικασία στην οποία θα μπορούσε να λάβει και η προσφεύγουσα μέρος.
- 178 Προκύπτει εξ αυτού ότι απόφαση για την τροποποίηση του σκοπού χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, την οποία αρνήθηκε να εκδώσει η Επιτροπή, δεν θα μπορούσε να έχει, αυτή καθαυτήν, άμεσα και συγκεκριμένα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης της προσφεύγουσας, καθόσον απλώς θα καθόριζε τη διαθεσιμότητα και τον σκοπό της εν λόγω χρήσης και δεν θα κάλυπτε ούτε τις διαδικασίες παραχώρησης και αδειοδότησης, ούτε την απόφαση για το εάν θα χρησιμοποιούνται ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής για την παραχώρηση ραδιοσυχνοτήτων, στις οποίες θα μπορούσε να λάβει μέρος η προσφεύγουσα. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν πληρούται η προϋπόθεση του άμεσου επηρεασμού που προβλέπεται στο τελευταίο σκέλος της περιόδου του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 179 Επομένως, στο μέτρο που η προϋπόθεση του άμεσου επηρεασμού δεν πληρούται εν προκειμένω, παρέλκει η εξέταση της ενδεχόμενης ύπαρξης εκτελεστικών μέτρων. Ως εκ τούτου, συνάγεται ότι η προσφεύγουσα δεν νομιμοποιείται ενεργητικώς προς άσκηση προσφυγής δυνάμει του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ κατά απόφασης που τροποποιεί τον σκοπό χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz και εκδίδεται βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος.
- 180 Κατ' εφαρμογήν δε της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, η άρνηση ενέργειας συνιστά πράξη δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, εφόσον η πράξη την οποία το θεσμικό όργανο αρνείται να εκδώσει θα μπορούσε να προσβληθεί δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ. Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να κριθεί απαράδεκτη στο μέτρο που η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την ύπαρξη υπαίτιας παράλειψης εκ μέρους της Επιτροπής να εκδώσει τέτοια απόφαση που τροποποιεί τον σκοπό χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz και, κατά συνέπεια, η αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

iii) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής που απορρέουν από την οδηγία για την αδειοδότηση

- 181 Η προσφεύγουσα επικαλείται την αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας για την αδειοδότηση για να υποστηρίξει ότι η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς των MSS.

- 182 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας για την αδειοδότηση, σκοπός της είναι η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μέσω της εναρμόνισης και της απλούστευσης των κανόνων και όρων αδειοδότησης, προκειμένου να διευκολύνεται η παροχή τους σε ολόκληρη την Ένωση. Συγκεκριμένα, πρέπει να διευκολυνθεί η πρόσβαση στο ραδιοφάσμα προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτική χρήση του, να ενθαρρυνθεί η καινοτομία και να αυξηθούν οι επιλογές που παρέχονται στους χρήστες και στους καταναλωτές. Προς τούτο, το άρθρο 5, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών χορηγούνται μέσω ανοικτών, αντικειμενικών, διαφανών, αμερόληπτων και αναλογικών διαδικασιών.
- 183 Σύμφωνα με το άρθρο 8 και την αιτιολογική σκέψη 24 της οδηγίας για την αδειοδότηση, όταν η εναρμονισμένη παραχώρηση ραδιοσυχνοτήτων σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις έχει συμφωνηθεί σε ενωσιακό επίπεδο, και ιδίως όταν οι εν λόγω επιχειρήσεις στις οποίες έχουν εκχωρηθεί ραδιοσυχνότητες έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης, όπως εν προκειμένω, τα κράτη μέλη παρέχουν το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων σύμφωνα προς τις ως άνω διατάξεις. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη έχουν περιορισμένη αρμοδιότητα όσον αφορά την επιβολή περαιτέρω όρων, κριτηρίων ή συμπληρωματικών διαδικασιών.
- 184 Στην αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας για την αδειοδότηση αναφέρεται, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ότι η ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς με βάση τα εθνικά καθεστώτα αδειοδότησης, δυνάμει της εν λόγω οδηγίας, θα πρέπει να παρακολουθείται από την Επιτροπή
- 185 Η συστηματική ερμηνεία της αιτιολογικής σκέψης 35 της οδηγίας για την αδειοδότηση, στην οποία στηρίζεται η προσφεύγουσα, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 και την αιτιολογική σκέψη 24 της εν λόγω οδηγίας, καθώς και με την απόφαση MSS, συνεπάγεται ότι το καθεστώς αδειών για τις MSS διέπεται, κυρίως, από την εν λόγω απόφαση. Επομένως, οι αρμοδιότητες των ΕΡΑ σχετικά με τις άδειες είναι κυρίως αυτές που προβλέπονται από την απόφαση MSS και όχι αυτές που προβλέπονται από την οδηγία για την αδειοδότηση. Κατά συνέπεια, οι τυχόν αρμοδιότητες της Επιτροπής στο πλαίσιο της εκ μέρους των ΕΡΑ εφαρμογής του καθεστώτος για την χορήγηση των κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενων αδειών εντάσσονται στο πλαίσιο της απόφασης αυτής και συνίστανται στον συντονισμό των διαδικασιών παρακολούθησης και επιβολής της εφαρμογής των κοινών όρων των αδειών, όπως προκύπτει, κατ' ουσίαν, από το άρθρο 9 της ίδιας απόφασης.
- 186 Εξάλλου, η οδηγία για την αδειοδότηση δεν επιβάλλει στην Επιτροπή, στο πλαίσιο της «παρακολούθησης» στην οποία αναφέρεται η αιτιολογική σκέψη 35, να εκδίδει πράξεις δεσμευτικού χαρακτήρα έναντι των ΕΡΑ. Πάντως, από τη συστηματική ερμηνεία της εφαρμογής των αρμοδιοτήτων που απορρέουν για την Επιτροπή από την εν λόγω οδηγία όσον αφορά τους συμπληρωματικούς όρους στους οποίους τυχόν υπόκεινται οι άδειες που χορηγούνται κατ' εφαρμογήν της απόφασης MSS, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αρμοδιότητες αυτές είναι απλώς αρμοδιότητες συντονισμού, όπως και οι αρμοδιότητες που απονέμονται στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 9 της εν λόγω απόφασης όσον αφορά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους κοινούς όρους που προβλέπονται σε αυτή.
- 187 Κατά συνέπεια, εσφαλμένως η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η Επιτροπή διαθέτει, δυνάμει της οδηγίας για την αδειοδότηση, αρμοδιότητες για την έκδοση δεσμευτικής πράξης προκειμένου να αποτρέψει τον κίνδυνο κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς των MSS, ο οποίος θα λάμβανε χώρα αν οι ΕΡΑ αποφάσιζαν να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για το σύστημα EAN.

188 Επομένως, η υπό κρίση αιτίαση είναι αβάσιμη.

iv) Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής που απορρέουν από το άρθρο 114 ΣΛΕΕ

189 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η Επιτροπή διαθέτει αρμοδιότητες για την αποτροπή του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς των πανευρωπαϊκών MSS στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz, ο οποίος θα λάμβανε χώρα αν οι ΕΡΑ αποφάσιζαν, με δική τους πρωτοβουλία, να χορηγήσουν στην Inmarsat άδεια χρήσης της εν λόγω ζώνης συχνοτήτων για νέο σκοπό, δυνάμει του άρθρου 114 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 1, και τις αιτιολογικές σκέψεις 5, 12 και 14 της απόφασης MSS.

190 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι διαθέτει διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει αν θα υποβάλει πρόταση νομοθετικής πράξης δυνάμει του άρθρου 114 ΣΛΕΕ, με συνέπεια ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να εκδώσει την ζητηθείσα από την προσφεύγουσα πράξη.

191 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 114 ΣΛΕΕ προβλέπει ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, εκδίδουν τα μέτρα τα σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

192 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 138 ανωτέρω, από το άρθρο 1, παράγραφος 1, καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 5, 12 και 14 της απόφασης MSS, που επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα, προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι ο κύριος σκοπός της πρωτοβουλίας για την εναρμόνιση της χρήσης του ραδιοφάσματος στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS ήταν η δημιουργία εσωτερικής αγοράς των πανευρωπαϊκών MSS που εξασφαλίζουν καθολική σύνδεση.

193 Εάν, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της πρόσκλησης προς ενέργεια που απηύθυνε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή ως θεματοφύλακα των Συνθηκών βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 2, ΣΕΕ (βλ. σκέψη 14 της παρούσας απόφασης), το επιχείρημα της προσφεύγουσας ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν χρησιμοποίησε τις εξουσίες νομοθετικής πρωτοβουλίας για να υποβάλει πρόταση για έκδοση πράξης βάσει του άρθρου 114 ΣΛΕΕ με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς των MSS, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 2, ΣΕΕ, «[ε]κτός των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, νομοθετική πράξη της Ένωσης μπορεί να εκδίδεται μόνο βάσει προτάσεως της Επιτροπής. Οι λοιπές πράξεις εκδίδονται βάσει προτάσεως της Επιτροπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στις Συνθήκες».

194 Από τη νομολογία προκύπτει ότι προσφυγή στρεφόμενη κατά άρνησης της Επιτροπής να υποβάλει πρόταση τροποποίησης νομοθετικής πράξης πρέπει, κατ' αρχήν, να κριθεί απαράδεκτη λόγω του αμιγώς ενδιάμεσου και προπαρασκευαστικού χαρακτήρα της πρότασης (διατάξεις της 22ας Ιανουαρίου 2010, Makhteshim-Agan Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-69/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2010:37, σκέψη 46, και της 14ης Δεκεμβρίου 2005, Arizona Chemical κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-369/03, EU:T:2005:458, σκέψη 66, επικυρωθείσα κατ' αναίρεση με διάταξη της 13ης Μαρτίου 2007, Arizona Chemical κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-150/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:164, σκέψεις 23 και 24).

195 Αντιθέτως, η λύση αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί αν η άρνηση υποβολής πρότασης ή τροποποίησης μιας πράξης αποτελούσε την κατάληξη ειδικής διαδικασίας κινηθείσας και διεξαχθείσας από την προσφεύγουσα βάσει πράξης που προβλέπει ανάλογη διαδικασία και αν, αυτή καθεαυτήν, εξέφραζε οριστική θέση της Επιτροπής και αν, επίσης, η Επιτροπή δεν διέθετε

διακριτική ευχέρεια για να αποφασίσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να αποφανθεί επί του αιτήματος που της υποβλήθηκε, αλλά ήταν υποχρεωμένη να αποφανθεί επ' αυτού (πρβλ. αποφάσεις της 25ης Ιουνίου 1998, Lilly Industries κατά Επιτροπής, T-120/96, EU:T:1998:141, σκέψεις 50 έως 56, 59 και 61 έως 63, και της 23ης Απριλίου 2018, One of Us κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-561/14, EU:T:2018:210, σκέψεις 76, 77 και 86).

- 196 Εν προκειμένω, η πρόσκληση που απηύθυνε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή ζητώντας της να υποβάλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 17, παράγραφος 2, ΣΕΕ, πρόταση πράξης με σκοπό την αποτροπή του κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς των MSS δεν εντάσσεται στο πλαίσιο καμίας ειδικής διαδικασίας προβλεπόμενης από ειδικές διατάξεις στην οποία η Επιτροπή όφειλε να απαντήσει.
- 197 Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως, καθόσον αφορά την άρνηση της Επιτροπής να υποβάλει, κατόπιν της πρόσκλησης προς ενέργεια που της απηύθυνε η προσφεύγουσα, πρόταση νομοθετικής πράξης ή τροποποίησης υφιστάμενης πράξης με σκοπό την προστασία της εσωτερικής αγοράς των MSS, πρέπει να κριθεί απαράδεκτη.

β) Επί της ύπαρξης σιωπηρών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής

- 198 Η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από την Eutelsat, ισχυρίζεται ότι από τις αποκλειστικές αρμοδιότητες της Επιτροπής σχετικά με την εναρμόνιση της χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz, και ιδίως από την υποχρέωση της Επιτροπής να καθορίζει τους σκοπούς για τους οποίους οι συχνότητες αυτές πρέπει να χρησιμοποιούνται και να επιλέγει τους φορείς εκμετάλλευσης στους οποίους τα κράτη μέλη υποχρεούνται να χορηγούν τις αντίστοιχες άδειες χρήσης του ραδιοφάσματος αυτού, προκύπτει ότι της έχουν ανατεθεί κατ' ανάγκην οι αρμοδιότητες για την παρακολούθηση των «εξελίξεων του τομέα» και, όταν κρίνεται αναγκαίο, αρμοδιότητες να προβεί σε ενέργειες για την αποτροπή του κινδύνου απόκλισης σε σχέση με το περιεχόμενο και τα σαφώς καθορισμένα κριτήρια της αποκλειστικής χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για την οποία χορηγείται άδεια δυνάμει της διαδικασίας εναρμόνισης και της διαδικασίας επιλογής που απορρέει εξ αυτής.
- 199 Η προσφεύγουσα συνάγει εξ αυτού ότι, υπό το πρίσμα του σκοπού της εν λόγω πρωτοβουλίας εναρμόνισης, ήτοι της δημιουργίας εσωτερικής αγοράς πανευρωπαϊκών MSS που εξασφαλίζουν καθολική σύνδεση, και στο μέτρο που ανατέθηκαν σχετικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή, αφενός, για να ενεργεί όταν υπάρχει κίνδυνος οι αποκλίσεις που αφορούν την εκ μέρους των ΕΡΑ εκπλήρωση των κανονιστικών καθηκόντων να παρακωλύουν την αγορά αυτή και, αφετέρου, για να εξετάζει κάθε εικαζόμενη παράβαση των «κοινών όρων», καθώς και προκειμένου να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα της εν λόγω αποστολής και του σκοπού της, η Επιτροπή διαθέτει επίσης όλες τις αναγκαίες εξουσίες για να φέρει εις πέρας την αποστολή αυτή, ακόμη και αν δεν προβλέπονται ρητώς από τη νομοθεσία.
- 200 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα αυτά.
- 201 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 5 ΣΕΕ, σύμφωνα με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, κάθε όργανο ενεργεί εντός των ορίων των εξουσιών που του απονέμονται από τη Συνθήκη (απόφαση της 22ας Απριλίου 2015, Planet κατά Επιτροπής, T-320/09, EU:T:2015:223, σκέψη 57).

- 202 Τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης έχουν δεχθεί ότι εξουσίες μη προβλεπόμενες ρητώς από τις Συνθήκες μπορούν να χρησιμοποιηθούν, αν είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων που αυτές θέτουν. Όταν ένα άρθρο της Συνθήκης αναθέτει στην Επιτροπή ειδική και συγκεκριμένη αποστολή, πρέπει να γίνεται δεκτό ότι αυτομάτως της παρέχει σιωπηρώς όλες τις εξουσίες που χρειάζεται για να φέρει σε πέρας την αποστολή της αυτή, ειδάλλως η διάταξη της Συνθήκης θα έχανε την πρακτική αποτελεσματικότητά της. Συνεπώς, αναγνωρίζεται ότι οι κανόνες που θεσπίζει μια Συνθήκη συνεπάγονται τη δυνατότητα υιοθέτησης ρυθμίσεων χωρίς τις οποίες οι κανόνες αυτοί δεν μπορούν να εφαρμοσθούν κατά τρόπο αποτελεσματικό ή εύλογο. Επομένως, οι διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν τις κανονιστικές εξουσίες των θεσμικών οργάνων πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της γενικής οικονομίας της Συνθήκης (πρβλ. απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, Γαλλία κατά Επιτροπής, T-240/04, EU:T:2007:290, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 203 Κατά πάγια νομολογία, η τυχόν ύπαρξη σιωπηρής εξουσίας, η οποία αποτελεί παρέκκλιση από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1 ΣΕΕ, πρέπει να εκτιμάται με αυστηρά κριτήρια. Συνεπώς, μόνον εξαιρετικώς αναγνωρίζει η νομολογία τέτοιες σιωπηρές εξουσίες και, προκειμένου να τις αναγνωρίσει, αυτές πρέπει να είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας των διατάξεων της Συνθήκης ή του οικείου βασικού κανονισμού (βλ. αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 2009, MTZ Polyfilms κατά Συμβουλίου, T-143/06, EU:T:2009:441, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 22ας Απριλίου 2015, Planet κατά Επιτροπής, T-320/09, EU:T:2015:223, σκέψη 60).
- 204 Η εν λόγω προϋπόθεση περί αναγκαιότητας πρέπει να πληρούται όχι μόνον όσον αφορά τις ουσιαστικές διατάξεις της πράξης, αλλά και όσον αφορά τη μορφή της και τον δεσμευτικό χαρακτήρα της (απόφαση της 17 Σεπτεμβρίου 2007, Γαλλία κατά Επιτροπής, T-240/04, EU:T:2007:290, σκέψη 38).
- 205 Εν προκειμένω, δεν μπορεί να αναγνωριστεί στην Επιτροπή καμία σιωπηρή αρμοδιότητα να ενεργήσει, ανεξαρτήτως της φύσης της πράξης την οποία θα έπρεπε, κατά την προσφεύγουσα, να εκδώσει προς εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της.
- 206 Ασφαλώς, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, στην Επιτροπή ανατέθηκε ειδική και συγκεκριμένη αποστολή όσον αφορά τις MSS, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 90 και 91 της παρούσας απόφασης. Εκπλήρωσε την αποστολή αυτή εκδίδοντας, αφενός, την απόφαση εναρμόνισης, ασκώντας τις αποκλειστικές αρμοδιότητες που της είχαν ανατεθεί δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, της απόφασης ραδιοφάσματος, και, αφετέρου, την απόφαση επιλογής των φορέων εκμετάλλευσης των MSS στη ζώνη συχνοτήτων των 2 GHz σύμφωνα με διαδικασία της Ένωσης, κατ' εφαρμογήν του τίτλου II της απόφασης MSS.
- 207 Αντιθέτως, όπως προκύπτει από όσα αναπτύχθηκαν στις σκέψεις 93 και 98 της παρούσας απόφασης, οι αρμοδιότητες σχετικά με την χορήγηση των αδειών στους επιλεγέντες φορείς εκμετάλλευσης και σχετικά με την εφαρμογή των εκτελεστικών μέτρων έναντι των αδειοδοτημένων φορέων σε περίπτωση μη τήρησης των κοινών όρων των εν λόγω αδειών απονέμονται ρητώς, δυνάμει της απόφασης MSS, στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Η Επιτροπή διαθέτει μόνο ρητές αρμοδιότητες συντονισμού, προκειμένου να διασφαλίσει τη συνοχή της εφαρμογής από τις ΕΡΑ των κανόνων επιβολής που αφορούν τις MSS (βλ. σκέψη 107 της παρούσας απόφασης).

- 208 Από τις περιστάσεις αυτές προκύπτει ότι δεν μπορεί να αναγνωριστούν στην Επιτροπή σιωπηρές αρμοδιότητες σχετικά με τις άδειες, λόγω του κινδύνου να τεθούν υπό αμφισβήτηση οι αρμοδιότητες που ο νομοθέτης ρητώς απένειμε στα κράτη μέλη, ούτε μπορεί να της αναγνωριστούν σιωπηρές αρμοδιότητες που βαίνουν πέραν των αρμοδιοτήτων συντονισμού που της έχουν ρητώς ανατεθεί όσον αφορά τα εκτελεστικά μέτρα. Πράγματι, τέτοιες σιωπηρές αρμοδιότητες αντιβαίνουν στην αρχή της δοτής αρμοδιότητας που προβλέπεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ.
- 209 Εξάλλου, κατά τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 202 και 203 της παρούσας απόφασης, χωρεί βεβαίως παρέκκλιση, κατ' εξαίρεση, από την εν λόγω αρχή της δοτής αρμοδιότητας, όταν οι σιωπηρές αρμοδιότητες είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας των διατάξεων με τις οποίες ανατίθεται συγκεκριμένη αποστολή στο θεσμικό όργανο. Εντούτοις, η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται εν προκειμένω.
- 210 Συναφώς, επισημαίνεται ότι δεν υφίσταται νομικό κενό όσον αφορά τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της αποστολής της Επιτροπής, το οποίο θα έπρεπε να καλυφθεί, κατά την προσφεύγουσα, μέσω της αναγνώρισης σιωπηρών αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή. Συγκεκριμένα, ο νομοθέτης εξέφρασε σαφώς τη βούλησή του να αναθέσει στα κράτη μέλη την εξουσία να ελέγχουν, μέσω της συντονισμένης διαδικασίας επιβολής της εφαρμογής που ακολουθεί τη χορήγηση των αδειών, την ανάπτυξη του συστήματος από τον επιλεγέντα φορέα εκμετάλλευσης και, ενδεχομένως, να επιβάλλουν κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν μέχρι και την ανάκληση των αδειών, χωρίς τις οποίες ο επίμαχος φορέας δεν θα μπορεί πλέον να εκμεταλλευθεί το σύστημά του. Επομένως, η πρακτική αποτελεσματικότητα της ανατεθείσας στην Επιτροπή αποστολής, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 206 της παρούσας απόφασης, διασφαλίζεται με την ύπαρξη της συντονισμένης διαδικασίας επιβολής της εφαρμογής που εμπίπτει στις αρμοδιότητες των κρατών μελών. Εξάλλου, η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα (βλ. σκέψη 129 της παρούσας απόφασης), ενισχύει το συμπέρασμα αυτό στο μέτρο που, δυνάμει της εν λόγω αρχής, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 131 της παρούσας απόφασης.
- 211 Κατά συνέπεια, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η Inmarsat τροποποίησε το σύστημα EAN μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο η Επιτροπή αποφάσισε να της χορηγήσει το δικαίωμα χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για πανευρωπαϊκό σύστημα παροχής MSS και του χρονικού σημείου κατά το οποίο οι αναγκαίες άδειες έπρεπε να χορηγηθούν από τις ΕΡΑ δυνάμει του τίτλου III της απόφασης MSS για την εκμετάλλευση του συστήματος αυτού, με αποτέλεσμα το νέο σύστημα να μην ανταποκρίνεται στους σκοπούς που προβλέπονται στην απόφαση εναρμόνισης και στην απόφαση MSS, ούτε στις δεσμεύσεις που είχε αναλάβει στο πλαίσιο της διαδικασίας κοινής επιλογής, στα κράτη μέλη εναπόκειται να κινήσουν διαδικασίες επιβολής της εφαρμογής κατά της Inmarsat, προκειμένου να την υποχρεώσουν να τηρήσει τους κοινούς όρους, περιλαμβανομένων των όρων σχετικά με την υποχρέωση χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS και των όρων σχετικά με την τήρηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν κατά τη διαδικασία επιλογής, επ' απειλή ανάκλησης των χορηγηθεισών αδειών.
- 212 Ασφαλώς, ένα τέτοιο σύστημα, στο πλαίσιο του οποίου τα κράτη μέλη δεν μπορούν να αρνηθούν τη χορήγηση αδειας στον επιλεγέντα από την Επιτροπή φορέα (βλ. σκέψεις 94 έως 96 της παρούσας απόφασης), αλλά μόνον, ενδεχομένως, να κινήσουν διαδικασίες εφαρμογής των μέτρων επιβολής για τη μη τήρηση, εκ μέρους ενός τέτοιου φορέα, των κοινών όρων των αδειών, μπορεί να φαίνεται ελάχιστα αποτελεσματικό από άποψη οικονομίας της διαδικασίας.

- 213 Εντούτοις, στο παρόν στάδιο εξέλιξης του δικαίου της Ένωσης, οι συνέπειες αυτές είναι εγγενείς στο σύστημα διαχείρισης της χρήσης της ζώνης συχνοτήτων των 2 GHz για τις MSS, όπως αυτό προβλέφθηκε από τον νομοθέτη της Ένωσης, ο οποίος προέκρινε μια προσέγγιση επικεντρωμένη στις συντονισμένες διαδικασίες επιβολής της εφαρμογής κατόπιν της χορήγησης των αδειών που αποτελούν αρμοδιότητα των κρατών μελών, ως προς τις οποίες η Επιτροπή διαδραματίζει συντονιστικό ρόλο. Εναπόκειται στον εν λόγω νομοθέτη, και όχι στο Γενικό Δικαστήριο, να τροποποιήσει, ενδεχομένως, το επί του παρόντος προβλεφθέν σύστημα.
- 214 Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι η έλλειψη –είτε ρητών είτε σιωπηρών– αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ώστε να ενεργήσει προκειμένου να εμποδίσει τις ΕΡΑ να χορηγήσουν άδειες για σύστημα το οποίο φέρεται ότι δεν είναι συμβατό προς το νομικό πλαίσιο δεν στερεί από τους ανταγωνιστές, όπως η προσφεύγουσα, την αποτελεσματική δικαστική προστασία. Πράγματι, τόσο οι αποφάσεις των ΕΡΑ σχετικά με τις άδειες όσο και η υλοποίηση της διαδικασίας επιβολής της εφαρμογής από τις αρμόδιες εθνικές αρχές υπόκεινται στον έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων, τα οποία μπορούν να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο σε περίπτωση που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες ως προς την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις MSS, κάτι που καταδεικνύεται από τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 5ης Μαρτίου 2020, *Viasat UK και Viasat (C-100/19, EU:C:2020:174)*, καθώς και στο πλαίσιο της υπόθεσης *C-515/19, Eutelsat SA*, που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 215 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή ως προς το αίτημα ακυρώσεως και η οποία αντλείται από έλλειψη εννόμου συμφέροντος ή ενεργητικής νομιμοποίησεως της προσφεύγουσας για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως μιας πράξης της οποίας η έκδοση ζητήθηκε στο πλαίσιο πρόσκλησης προς ενέργεια.

IV. Επί των δικαστικών εξόδων

- 216 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.
- 217 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Εξάλλου, κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων, ακόμη και όταν είναι άλλος από τους αναφερόμενους στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Εν προκειμένω, η Eutelsat και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, που παρενέβησαν υπέρ της προσφεύγουσας, καθώς και η EchoStar και η Inmarsat, που παρενέβησαν υπέρ της καθής, φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η ViaSat, Inc. φέρει τα δικαστικά έξοδά της, καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3) Η Eutelsat SA, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η EchoStar Mobile Ltd και η Inmarsat Ventures Ltd φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

van der Woude

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Μαρτίου 2021.

(υπογραφές)